

dirilis saati

SOSYAL VE KÜLTÜREL
GENÇLİK DERGİSİ

tevhibi gerçekliğin ışığında

GÜZ 2022 / SAYI: 95

Kucaklama ve Yok Sayma Kiskacında **Mültecilik**

editörden

dirilissaati@gmail.com

Devlet kurduran, kuranlara izin veren, kendi kanunları ile çatışan devlet kanunlarını koyan ve uygulayan kişileri gören; dünya varietini ilahlaştıran, insanların karşısında el pençe divan duran ve onları putlaştıran kişileri gören, işiten Yüce Allah'a selam ve hamd olsun. Devletler kendi sınırları içerisinde kendi milli kimliklerini taşıyan insanları koruma yolunda milliyetçilik yaparlarken farklı minvaller gözetiyorlar. Bu farklılık bazen hem devlet hem de birey bazında ırkçılık faktörünü ön plana çıkarıyor. Kendi milletini savunma yolunda aşırılığa giden kişiler/kurumlar, doğal olarak diğerlerini aşağılama/hakir görme acziyetine düşebiliyor. Tıpkı İsrailoğulları'nın yaptığı gibi kendilerinin tek ve en üstün ırk oldukları yeisine kapılabiliyorlar.

Dergimizin şu anda elinizde bulundurduğunuz göz sayısında bu milliyetçilik bağlamını, ele alabildiğimiz farklı perspektiflerden değerlendirme gayretindeyiz. Yazar arkadaşlarımız ensar-muhacir ilişkileri, mülteciliğin farklı toplumlardaki yansımaları, ulus-devlet mekanizması, menfaate dayalı diplomaside ulus-devletçiliğin yeri gibi farklı bakış açılarıyla konumuza yorumlarıyla dahil oldular. Bu bağlamda dünya hevesine kapılmanın bireysel çaptan küresel çapa kadar nasıl yayıldığına tanıklık etmiş olacağız. Ulustan yani milletten kasıt 'İslam milleti' değilse bu kavram bizi yanlış çemberlerin içine düşürme ihtimalini maalesef muhafaza etmektedir.

Salt Allah rızası için nefes almak ile çıktığımız bu dünya yolculuğunda hayatımızı derinden etkileyen kararları alırken de en ufak bir adımı atarken de ehli sünnet çerçevesinin dışına taşmama gayesi içerisinde olmamız gerektiğini unutmamalıyız. Bu durum kendi nefsimizi kontrol ederken de geçerlidir, devlet seviyesinde ehemmiyetli kararlar alırken de. Kalbin mutmain olabilmesi yolunda en optimum derecede kararlar alabilmek adına Allah'ın Kur'an-ı Azimüşşan'da ne buyurduğuna bakmamız elzemdir.

Dünya devletlerinin karar mekanizmaları hangi mantaliteye göre çalışıyor, hangi zihniyete hizmet ediyor, bu hizmetler bizim dünyevi ve uhrevi geleceğimize eşit seviyede ışık tutabiliyor mu, şeriat gibi parlayan yıldız nasıl bu kadar kolay sirt çevirebiliyoruz, uzlaşmacı yollar bulabilmek adına dünya ülkelerinin fikir birliğine varmaları neden hep çıkar ilişkisine dayalı? Bu gibi soruları cevaplamaya çalıştığımız bu sayımızda devlet seviyesinde milliyetçilik faktörünün etkenliğini de gözler önüne sermeye çalıştık.

Yazılarımızı kaleme alırken daima Allah'ın varlığını ve birliğini, tevhidin nurani ışığını, Hatem'ül Enbiya'nın yolunu gözetmeye gayret gösterdik. Dileriz bu yazılarımız; keyifle okuyup dersler çıkaracağımız, farkındalığımızı genişletebileceğimiz mahiyette ve ehemmiyette olur. Keyifli okumalar diliyoruz. Kış sayımızda görüşmek üzere, Allah'a emanet olun.

Dönemlik Sosyal ve Kültürel Dergi / Yıl: 18 Sayı: 95 GÜZ 2022

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü : Osman Çil Yayın Kurulu : Abdülkadir Avcı - Fatih Sevgi
Haberleşme Adresi : Çiraçlar Cad. No:39 Adapazarı/Sakarya İrtibat tel: 0554 824 96 07
E-Posta : dirilissaati@gmail.com Basım Yeri : SAKARYA GELİŞİM OFSET

Dergimizde yayınlanan yazıların hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

içindekiler

GÜNDEM

2023 SEÇİMLERİNE
GİDERKEN...

MUSA DUMAN

04

DOSYA

ULUS DEVLETÇİLİK OYUNU

FATİH SEVGİ

07

DOSYA

SIĞINAMAYANLAR +
SIĞINDIRAMADIKLARIMIZ +
SIĞINMACILAŞTIRAMADIKLARIMIZ

MUSAB ALTUNKAYNAK

09

DOSYA

ULUS BAYRAĞI ALTINDAKİ
MÜLTECİLER

MUSAB GÜKTAŞ

15

DOSYA

MEKKE'DEN MEDİNE'YE
HİCRET VE ENSAR-MUHACİR
KARDEŞLİĞİNİN CİHETİ

ABDÜLKADİR AVCI

17

DOSYA

MÜLTECİLİK BİR SORUN
MUDUR?

ZEYNEP SENA DİNÇER

19

DOSYA

MERHAMET EKSENLİ İMAN
KARDEŞLİĞİ

SENA GÜRLER

22

HATIRA

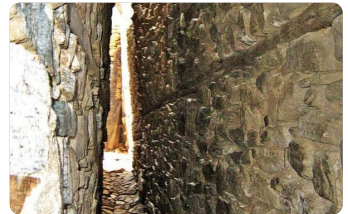

BOSNA-HERSEK: ACININ VE
HAYATIN BİNBİR RENGİ

MÜBERRA SUSTAN

27

ŞİİR

CİN ARALIĞI

ASLI UÇAR

34

2023 SEÇİMLERİNE GİDERKEN...

MUSA DUMAN

2023 seçimleri için geri sayım başladı. Muhtemelen yılbaşı itibarıyla sert bir seçim atmosferi bizleri bekliyor olacak. Seçimler için 14 Mayıs, en çok zikredilen tarih. Cumhurbaşkanı Erdoğan bile seçimlerin 14 Mayıs'ta yapılacağı iddialarına 'Karıştırmayın şimdi' karşılığını verdi.

2023 seçimlerini, 20 senedir yapılan seçimlerden önemli kılan, muhalefetin ilk kez seçim zaferine bu denli kesin gözüyle bakması. Nitekim mevcut anketler de muhalefetin bu kanaatine açık ve net bir şekilde destek veriyor. Görünen tablo o ki, ekonomi ve adalet başlıkları Ak Parti

iktidarının başını yakmaya aday.

Seçim sathı mailine girildiğinde, Müslüman mahallemizde yaşanacak tartışmaların 2018'dekinin çok ötesinde bir hal alacağını öngörmek zor olmasa gerek. Bu yüzden şimdiden konuyla ilgili bazı tespitle-

rimizi paylaşmakta yarar var.

Öncelikle, mevcut konjunktürde Müslümanlar olarak üç temel kriteri önümüze koymamız kaçınılmaz. Seçimlere bakarken önem sıralaması olmaksızın şu üç kriterin üzerinde durmalı ve tartışmayı bu ekseninde şekillendirmeliyiz:

1- Ülkedeki siyasal/toplumsal düzeni kangren gibi saran adaletsizliklerin ve hukuksuzlukların giderilmesi. Şiddeti, fesadı beslemeyen farklı fikirlere uygulanan baskıların, keyfi uygulamaların ortadan kaldırılması.

2- Makus talihimiz gibi muamele gören Ameri-

kancı cepheye bağımlılığımızı azaltacak, zamanla ortadan kaldıracak plan ve programların yürürlüğe girmesi. (Nitekim bağımsızlık arayışı uzun vadede ekonomik sorunların da reçetesi olacaktır)

3- Ahlaki ve manevi değerlerimizin muhafazası. İçeriden ve dışarıdan kültür emperyalizmi kaynaklı saldırıların boşa çıkartılması.

Cumhur İttifakı ve Millet İttifakı/Altılı Masa

2023 seçimlerine giderken önümüzde iktidara talip iki güçlü aday bulunuyor. Biri mevcut iktidarı temsil eden Cumhuriyet İttifakı, diğeri ise ana akım muhalefeti temsil eden Millet İttifakı

ya da altılı masa.

Ne yazık ki, her iki ittifak da bizim üç maddede özetlediğimiz vizyonumuza, beklenti ve taleplerimize karşılık vermekten fersah fersah uzak bir görünüm arz ediyor. Bu ittifakların içinde bizimle aynı idealleri paylaşan fraksiyonların varlığı da bu tespitimize gölge düşürmüyor. Zira onlar da güçleri ölçüsünde frenleyici bazı etkiler yapabilirler, hepsi bu kadar. Genel eğilim hiç su götürmüyor.

Fotoğrafın bütününe gerçekçi, objektif bir biçimde incelediğimizde karşımıza çıkan manzara şu: Seçim sonuçları her halükarda

eksilerin artılardan daha fazla olduğu bir sonuç ortaya çıkaracak. Aksini iddia etmek züğürt tesellisine girer.

Bu bir umutsuzluk değil tam aksine bir teşhis ve tedaviye çağrıdır. Türkiye Müslümanları olarak ülkemizde kaybolmaya yüz tutan İslami görünürlüğü yeniden canlandırmak ve taleplerimizi gür bir sesle haykırmak için sivil bazdaki faaliyetleri yoğunlaştırmalıyız. Toplumsal İslami dönüşümü sağlamak için öncelikle toprağın ayağımızın altından kaydığı-

nin farkında olmalı, bunu bir sorun olarak görmeli ve dert edinmeliyiz. Dert sahiplerinin tedaviye katkı sağlamaları daha kolay olacaktır, kervan Allah'ın izni ve inayetiyle yolda düzülecektir.

Unutmayalım ki, toplumsal İslami dönüşümü sağlamak konusunda gerekli hassasiyeti göstermezsek ideallerimizi, taleplerimizi siyasi arenaya yansıtmayı da başaramayız. 1995'te Refah Partisi'nin iktidarına giden yol, 1985-1995 arasında Türkiye'de var olan İslami hareketliliğe paralel

olarak açılmıştır.

Keskin savrulma ve yozlaşmaların yaşandığı bir düzlemde, kendi hanemizden başlamak suretiyle etkin sorumluluklar üstlenmeli, oturduğumuz her dakika vebal altında olduğumuzun bilincinde olmalıyız.

Etkin bir bilinç ve sorumlulukla yeni umutlar inşa edebilir, yeni maceralara yelken açabiliriz.

Bizim için 2023'ün kısa özeti budur! Vesselam...

ULUS DEVLETÇİLİK OYUNU

FATİH SEVGİ

Ulus-devletçilik düzeninde başta Avrupadakiler olmak üzere birçok ülke 'devletçilik' oynuyor. Politik alanda fayda sağlayabilecekleri gerçek ya da meta ne olursa olsun etik değerleri görmezden gelerek bunları siyasi birer silah olarak kullanabiliyorlar. Cüzi iradelelilerin bu ilkel oyunlarına bir de çağdaşlık güzelleme yapıyor. Çağdaşlığın tanımını tersten yapıp bunun arka bahçesinde de buna inanmak isteyen dünya müptelası insanların beyinlerini yıkıyorlar. Laiklik güzelleme yapıp bu çağdaş ülkeler(!) ne hikmetse yasalarında tanımlı dinler, mezhepler barındırıyorlar. Yeknesak bir şekilde dünya işlerinin peşinden gitmeyi özgürlük, çağdaşlık olarak tanımlayıp yeri geldiğinde bu malayani emeller uğruna insanların canlarına da kıyıyorlar, soykırım da yapıyorlar.

Sorsan Müslümanlar canı! Aman ne çağdaşlıktır ki bu, Allah evlerimizden, ocaklarımızdan uzak eylesin.

Allah'ın izinde uygulanmayan düzenlerin son kullanma tarihleri vardır. Dolayısıyla on yıl sonra da olsa beş yüz yıl sonra da olsa yıkılmaya, bozulmaya mahkumdurlar. Ancak insanoğlu öyle nankördür ki bu gerçek, dünya üzerinde sayısız kez tecelli etmesine rağmen hala O'nun yasalarına daha iyi bir alternatif üretme arzusuyla ve gayretiyle iştilig olurlar. Bu durum günlük yaşamlarımızdaki en ufak bir seçimimizde de böyledir, devlet meselelerinde de. Gerçek belli ama bizim yapmaya çalıştığımız da belli. İçeride gıybetin döndüğü bir ortama davet edildiğimizde, oradan beri duramıyoruz. Rabbimiz devlet bazında neler yapmamız gerekti-

ğini belirtmişken başka yasalarda hayat arıyoruz. Mevla bize nasıl rahat versin? Gözünü dünya hırsı bürümüş, vücudu dünyevi emellerine kavuşma arzusuyla yanıp tutuşan bir zihniyetin ve torunlarının eseridir günümüz dünyası.

Şeytan insanları dünyalaştırırdurken, bugün de Allah'tan ziyadesiyle uzaklaşmış nesiller, onun eserlerini izlemekteyiz. Bu dünyalaşma serüveni muhakkak sadece devlet düzeyinde cereyan etmiyor. Birey maneviyatın anlamını, dinimizin ehemmiyetini tam manasıyla idrak edemediğinde otomatik olarak 'dünyalı şeyler mekanizmasını' çalıştırmış oluyor. O andan sonra yapmak istediği şeyler listesinin zirvesinde genelde Paris'e gitmek, boğaz turu yapmak, araba satın almak, pahalı mekanlarda yiyip içmek, gösterişli kıyafetler satın almak vs. gibi sadece bu hayatta karşılığı olan geçici hevesleri görüyoruz. Evlatlarına dinimizi gerektiği gibi aşıl原因amayan ebeveynlerin de buradan kulaklarını çınlatalım.

Dünyalaşmanın, yaşama olayını nasıl soykırımın eşliğine kadar getirdiğine bireyden devlete doğru bir çizgiyle ışık tutmaya çalışacağız. Bireyler, aileler birçok şeyi okul dönemlerinde, okullarda öğreniyorlar lakin bugün bunun ehemmiyetinden bihaber yığınla insan var, maalesef.

Ülkenin vatandaşları buralarda kendi geleceklerini kendi belirleyebilecekleri ultra bir mekanizma olan 'devlet' kavramına da aşına olurlar. Ancak çabalayanlar da çabalamayanlar gibi genelde tatkın bir sonuç elde edemezler. Sonuç: X partisine oy veriyorum, ama nedenini ben de bilmiyorum. Sonuç: Dinimiz yüce İslam'dır ama daha fazlasını sormayın, oraları karıştırmayın. Sokak röportajlarında 'Sorarsalar elhamdülillah der geçerim' ilkelliği akıllarına kurşun sıkmıştır ama bundan bihaber bir şekilde koca bir ömür yaşarlar. Onlarla birlikte yaşayan okumuş kitle de genelde onların ceremesini çeker.

Savaş, kuraklık, olağanüstü hal, ekonomik kriz vs. gibi ekstrem durumlar olmadığı müddetçe insanlar genelde kendi topraklarında yaşamayı tercih edip göç etmezler. Zihinsel olarak göçe meyilli olanlarımız da tembelliklerine yenik düşüp pinekledikleri eksene kurarlar hayatlarını. Ulus devletler için o ulusun çoğunun kendi topraklarında yaşaması bir avantajdır. Gerektiğinde bunu politik amaçlı da kullanabilirler. Fransa bunu Fransız milliyetçiliği

olarak kullanabilir mesela, kulandı da. İnsanları değerli yapan Fransız olmalarıdır, dediler. Sonra bu ateş dünya devletlerine yayıldı ve bir millete mensup olmanın üstünlük göstergesi olacağını düşündurdular İslam milletinden bihaberce.

Her millet kendi ulusunu kutsadı, en üstün varlık olarak gördü. Bu uğurda sömürgeciliği de kendilerine reva gördüler. Toprakları işgal ettiler, günahsız halkı esir alıp cezalandırdılar, kentleri yağmaladılar. Bu mudur üstünlük? Kimseye zararı olmadan yaşayıp giden, yemek yiyip ibadet eden günahsız halk üzerinde egemenlik kurmayı kendilerine mübah görebilen bu canilere dense dense dinsiz dendir, dense dense Allahsız denir. Yakıp yıktılar, öldürdüler, sağ bıraktıklarını da köle gibi çalıştırdılar, Siyahilerin kendi doğup büyüdüğü toprakları artık gördükleri zulüm sonucunda döktükleri gözyaşları ıslatıyordu. Sen 'Milletim en ulu varlık' diye dünyayı talan edip anaları-çocukları ağlatırsan ancak bir yırtıcı hayvan olabilirsin.

Fransa'da 1789'da bir milliyetçilik akımı başladı. Herkes 'Mille-

tim, milletim!' diye dolanır oldu. Nazi Almanyası, kendileri dışında olanları öldürmeyi bir hak olarak görüyordu. Srebrenitsa Katliamı'nda kayıtlara geçen sekiz binin üzerinde şehit verildi. Bunun dışında yetkili ekiplerin arayıp da bulamadıkları, kimliklerini tespit edemedikleri şehitler var. O kadar acı ki, insanların cesetleri parçalandığı için kimlikleri tespit edilemiyor. Bir insan nasıl bu kadar cani olabilir? İnsan dedik ya, neyse...

İnsanların/devletlerin bu cihanda aciliyetle bir öncelikler sıralamasına ihtiyaçları vardır. Bu bir! Bu sıralamada ilk sırada egemenlik kayıtsız şartsız İslam'ın olmalıdır. Bu iki! Bu iki ilkenin değiştirilememesi, değiştirilmesinin teklif dahi edilmemesi lazım. Bu da üç! Yoksa sen istediğin kadar yasa yapmakla meşgul ol, işin sonunda kendini dünyevi emellerin uğruna insan doğramayacağını garantiyi yok. Yoksa sen istediğin kadar Allah'ın emirleriyle ters orantılı bir şekilde yaşa, yemek ye, uyku düzen(sizli)li belirle, oku, maneviyattan uzaklaş, yuvarlanan bir kaya gibi günlerini geçir, alkol al, zina et, kumar oyna, gıybet et, kul hakkı ye, işçine eziyet et... Görmüyorlar ki bilim bile eninde sonunda Kur'an'ın cümlelerine paralel bulgular elde ediyor. Görmüyorlar ki Allah olmasını istediği bir şeyi mucizeleriyle dahi olsa öldürüyor. Görmüyorlar ki ulu bir varlığa karşı kıyasıya ve amansız, manasız bir yarışa girmenin neticesi ebedi cehennem olacaktır. Rabbim asıl gözlerimiz dışında, asıl görmemiz gerekeni görebileceğimiz gözümüzü de açsın. Ve ahiru davana, enilhamdülillahi-rabbil alemin.

SIĞINAMAYANLAR + SIĞINDIRAMADIKLARIMIZ + SIĞINMACILAŞTIRAMADIKLARIMIZ

MUSAB ALTUNKAYNAK

Yeryüzündeki varoluş ve yeryüzüne gelmeden önceki tüm varoluşların temelinde, bir mekana, bir ortama, bir yönetim modeline ve hülasa genel anlamda bir kaba sığamama, bunun sonucunda da daha cazip görünen başka bir olguya sığınma durumu yatmaktadır. İblis, yüce Allah'ın itaat sınırlarına, Adem ile Havva da yine yüce Allah'ın emir metoduна sığamadılar. Biri kibrine sığındı, diğerleri nefesine. Bilinçli veya istemeden olması farketmeksizin, bu durum bir sığınma halidir. Yaradan daha iyi bilir elbette, lakin; bu denli bir duruma ihtiyaç duyulması, belki de onun da fitri bir hal olduğu anlamına gelmektedir. Zira her ne şartla olursa olsun, tüm kainat bir kanun, bir fıtrat üzerine yaratılmıştır. Yani yaratılış, bir fıtrata tabidir ve tüm varlıklar, yaratılışında barındırdığı her duyguyu, her davranışı mutlaka açığa vurur. Bir diğer ifadeyle gerçekleştirilen her eylem veya ifade, her halükarda fıtratta bulunan donanımın bir dış vurumudur.

Yeryüzünde yaratılış ve yaşamın başlaması, nüfusun sü-

rekli artışı, gün geçtikçe günlük kullanımda ihtiyaç duyulan kaynak ihtiyaçları için göçler yaşanmış, ilerleyen zamanlarda mesken edilen coğrafyalara daha farklı coğrafyalardan sığınmalar yaşanmış ve bu sirkülasyon günümüze kadar devam etmiştir. Süreç içerisinde medeniyetler gelişmiş, buldukları çevreyi sahiplenme güdüsü gelişmiş, ilahi kanunlar dışında kendiliğinden gelişen hiyerarşik, beşeri kurallar, yasalar oluşmuş ve uygulanmıştır. Bu kuralların oluşmasında, bulunulan mahallin coğrafik, demografik, toplumsal veya (kaynaklar açısından) jeolojik yapıları da etkili olmuş, yaşam standartları bu minvalde değişkenlik göstermiştir. Her ne kadar yeryüzündeki bölgelelerin sahip oldukları birbirinden farklı alanlardaki zenginlikler, civarında yaşam süren toplumlar için yeterli olabilse de, idari hiyerarşilerinin doyumsuzluğu her zaman bir şekilde etkisini göstermiş, varlıkların anlık refah ve yaşam kalitesinin belirlenmesinde iyi/kötü pay sahibi olmuştur.

Yaşama hakkı, yaşamını idare

ettirme hakkı en doğal hakların başında gelir. Bu hakkın varlığına ait bilinç de evrenselidir. Hatta bu hak konusunda sahip olunan bilinç, dünyadaki varlıklar arasında en güçlü kabuldür. Yaşama hakkı için göçler gerçekleşmiş, ekosistemler yok edilmiş, denizler doldurulmuş, adalar işgal edilmiş, vahşi hayvanlar daha zayıfları yemiş veya yok etmiş, sarmaşıklı bitkiler durağan olanların istediği yönde büyümesini engellemiş, gözle görülemeyen bakteriler salgın hastalıklarla birçok varlığın hayatına sebep olmuş, hasılı her varlık ve mahluk kendi yaşamını idame ettirmek için sahip olduğu tüm savunma ve yayılma mekanizmasını her zaman kullanmıştır. Zira süreç hala bu şekilde devam etmiş, hayatın tamamen sonlanacağı güne değin de devam edecektir.

Fitri her hak, elbette ki kullanılmaya, engel olduğunda ise elde edebilmek için mücadele etmeye müstehaktır, ancak bu mücadelenin de ilahi fıtrata tabi olması şartıyla. Dünyadaki yaşam sürekli bir değişime sahne olmuştur. Nüfusun ço-

ğalması ile kendiliğinden veya bir idare ile oluşturulan yasalar, kurulan medeniyetler ve devletler, hep sahip olunandan daha fazlasına sahip olabilmek için -meşruluğuna bakmaksızın- kendi aralarında çokça mücadelelere tanık olmuş, kurulan veya kavimleşen toplulukların kendileri açısından uyguladıkları denge politikaları veya savaşları ise dengesi bozulmuş vak'alara sebebiyet vermiştir. Geçmişte ve günümüzde yaşanan onca savaşlar, insan ve çevre katliamları, işgaller ve bunların sonucunda bu yaşananlara göğüs gremeyen, güç yetiremeyen ya da en genel ifadeyle yaşama hakkını korumak isteyen birey ve varlıkların yerleşik çevrelerinden kopmasına sebep olmuştur. Bu kısma kadar yaşananlar, neden-sonuç ilişkisi açısından doğal bir süreç olarak düşünülebilir veya değerlendirilebilir. Esas sorun teşkil eden kısım bundan sonra başlıyor. İlk yaradılıştaki dengelerin, yeryüzünde kurulan beşeri hiyerarşi ve yasalarla taraflı kullanılması sonucunda mevcut yerleşik düzenlerin zorunlu yer değiştirmesi; bunun yanı sıra meydana gelen bu yer değiştirmelerin neticesinde diğer coğrafyalardaki mevcut dengelerin değişmesi gibi durumları yaşayanlara, tüm bunlara sebebiyet veren merciler tarafından resmi bir statü kazandırılması esas sorundur. Daha basit bir ifade ile her alanda (ekonomik, coğrafik, atmosferik vb.) yaşama hakkının gaspına yönelik girişimlerin sebebiyet verdiği göç,

yer değiştirme, sığınma hareketlerine sebebiyet veren unsurların önüne geçmek yerine mağdur kesime uluslararası arenada resmi bir tanımlama yapılması, geçmişte ve günümüzde hala kapanmamış ve hiç kapanmayacak yaralara sebep olan bir meseledir. Milyarlarca yıllık dünya hayatına adaptasyon sürecinin her yeni doğum olayında yeniden başlanıp hala tam anlamıyla uyum sağlanamaması her durumda karşımızdayken, düzen değişimine maruz bırakılan kesimlerin bu durumu "sorun" olarak kamuoyunun önüne sunması mümkün olmazdı zaten.

Bu sorunun adı: göç. Bu durumun adı: iltica. Bu olayın adı: kaçış. Milyonlarca insanı, hatta insan dışındaki diğer canlıların tüm hayati dengesini etkileyen bir sorundan bahsediyoruz. Sıcak iklimde yaşayan bir hayvanı soğuk iklime getirip yaşatmaya çalışmak, bununla kalmayıp o hayvanın yaşadığı zorlukları görüp kendi doğasına geri götürmek yerine o zorlukları resmi olarak yasalılaştırmak ne kadar abes bir durum ise, evrenin en donanımlı varlığı olan insanın da bu alanda yaşadığı zorlukları yasalılaştırıp statüsel bir isim vermek de o derece abestir. Sığınmacı kimliği kazanmak(!) zorunda kalmış insanlar için uluslararası düzeyde çıkarılan kanunlardan ulaşabildiklerimizi sıralayacak olursak;

- Mültecilerin Hukuki Statüsüne İlişkin Sözleşme ve 1967 Protokolü

- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (1950)

- Vatansız Kişilerin Statüsüne İlişkin 1954 Sözleşmesi

- Vatansızlığın Azaltılmasına İlişkin 1961 Sözleşmesi

- Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşme, 1966

- İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme, 1984

- Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Sözleşme'nin Seçmeli Protokolü

- Çocuk Haklarına Dair Sözleşme

- Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Protokol

- Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme

- Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu

Yayınlanan onca kanuna rağmen dram halini alan mültecilik konusu çözüme kavuşmak şöyle dursun, sebep olduğu toplumsal sorunları da arttırmaya devam etmektedir. Global düzenin çoğu ulus kökenli devletlerin oluşturduğu dünyamızda, iltica girişiminde bulunan çoğu insanın dışlanması, iltica ettikleri ülkelerde de uyum sorunu yaşaması veya iltica eden sorunlu bireylerin

iltica ettikleri ülkelerdeki düzenlerin bozulmasına sebep olması, tüm bunların sonucunda da toplumsal infialerin çıkması sürekli gerçekleşen durumlardan sadece bazılarıdır. Bu sebeple toplumda veya bizzat devletlerin kendilerinde ortaya çıkan faşist yaptırımlar meydana gelmekte, global güçlerin kötü emellerine maalesef yağ sürmektedir. 2011 yılında Suriye’de çıkarılan iç savaş sonucu ülkemize hala sığınmaya devam eden mültecilerden önceki yıllarda Irak’taki körfez savaşı neticesinde yine ülkemize sığınmak zorunda kalan insanların ülkemizde yaşadığı/yaşattığı problemler, neredeyse her gün medya yoluyla gündeme gelmektedir. Uluslararası Toplum

Araştırmaları Dergisi OPUS’un yapmış olduğu bir araştırmaya göre katılımcılara göre mültecilerin yaşadığı sorunlara şu şekilde bir tabloya ulaşmamıza vesile olmuştur.

Çalışmanın bu kısmında katılımcıların cinsiyeti, yaş dağılımı, Türkçe bilme durumu ve Türkiye’ye ne zaman geldikleri ile ilgili verilere yer verilmiştir. Bunun sonrasında Suriyeli sığınmacılarla yapılan mülakatların analiz edilmesiyle belirlenen sorunlara ait temalar incelenmiştir. Suriyeli sığınmacılarla yapılan mülakatlar sonrasında sorun alanları temaları ayrılarak, temalara ait yüzdelerle beraber Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5’te kaç kişi tarafından

dile getirildiği ve dile getirilme sıklığı gösterilen sorun temalarından sırasıyla bahsedilecektir. Maddi sorunlar, iş piyasasından dışlanma, psikososyal sorunlar gibi temalar metin içinde alt temalarıyla yer almıştır. Katılımcıların en yaygın olarak dile getirdiği sorunlardan birisi dil sorunudur. Türkçe bilmemek önemli bir sorun olarak dile getirilmiştir. Suriyeli Sığınmacıların Hastaneye ve resmî dairelere giderken dil yüzünden sorun yaşamak, kimi zaman tercüman götürmek zorunda kalmak sıkça ifade edilen bir sorundur. Bazı katılımcılar karşılaştıkları tercümanların ihtiyaçlarını karşılamadığından bahsetmektedir. Bu durum özellikle sağlık hizmetlerinde sorun ol-

Tablo 5. Suriyelilerin Göç Sonrası Yaşadığı Sorunlara Ait Temalar ve Yüzdeleri

Tema	n	%	Tema	n	%
Dil Sorunu	22	29	Sağlık Sorunları	16	21
Resmî İşlerdeki Sorunlar	16	21	Sağlık Hizmetlerine Erişim Sorunu	7	9
Kimlik Belgesi Sorunu	14	18	Barınma Sorunları	25	33
Resmî Belgelerdeki Eksiklikler	8	11	Ev İçi Sorunlar	12	16
Maddi Sorunlar	52	68	Eğitim Sorunları	11	14
İş Piyasasından Dışlanma	35	46	Çalıştırılan Çocuklar	7	9
Toplumdan Gelen Kötü Davranışlar	14	18	Türkiye’ye Alışma ve Uyum Sağlama Konusundaki Sorunlar	23	30
Toplumdan Dışlanma	22	29	Sosyal Destek Almamak	14	18
Psikososyal Sorunlar	58	76	Sosyal Destek ve Sosyal Hizmet Hakkında Bilgi Eksikliği	8	11

maktadır. Katılımcıların %21'i resmî işlerini hallederken sorun yaşadıklarını belirtmiştir. Bu sorunların uygulamadaki karmaşadan kaynaklandığını belirten katılımcılar bulunmaktadır. Kimi zaman bazı belgeleri vermek için birbirinden farklı belgelerin istenmesi kimi zaman da kimlik bilgilerinin kayıtlanmasındaki yanlışlıklar Suriyelilerin resmî dairelerdeki işlerini zorlaştırmaktadır. Bazı katılımcılar da uygulamada kararların sıklıkla değiştiğini beyan etmiştir. Örneğin:

M58: İstanbul Fatih'te uygulama ayrı, Esenyurt'a ya da Beylikdüzü'ne ya da başka bir ilçeye gidiyoruz, Suriyelilerle ilgili bir bilgi yok, ellerinde bir doküman yok. Mesela, gidiyorlar, herhangi bir resmî dairede işleri var, ev kirası akdi ya da doğalgaz, elektrik, su açtıracak. Bazen kimliği olanlarınki hemen yapıyor. Kimi yerde kimlik de yeterli değil, ikamet istiyorlar, açmıyorlar. Bu nasıl bir şey; bir ilçede yapılıyor, bir ilçede yapılmıyor, kişinin insafına kalmış. Böyle bir uygulama var. Katılımcıların %18'i kimlik belgesi edinmekte zorluk yaşadıklarını beyan etmiştir. Bazı katılımcıların kimlik belgesi bulunmamaktadır. Bazıları kendilerine verilen eski kimlik belgelerini yenileriyle değiştirmekte zorlanmaktadır. Farklı şehirden İstanbul'a göç eden bazı katılımcılar kayıtlarını İstanbul'a alarak kimlik belgesi çıkarmakta zorlanmaktadır. Bazı katılımcılar da kimlik belgesi çıkarmanın oldukça zahmetli olduğunu beyan etmektedir. Kimlik belgesi

meselesi önemli bir meseledir. Çünkü bu belgeye sahip olmayanlar resmî dairelerde işlerini halledememekte ve sağlık hizmetlerinden faydalanamamaktadır. Katılımcıların %11'i Suriye'den diploma, evlilik cüzdanı gibi resmî belgeleri getirememiştir. Bu açıdan İstanbul'da evli olduklarını ya da eğitilmiş olduklarını ispatlayamamaktadırlar.

Bunlar dışında yaşanan madde sorunlar, başı bozuk bireylerin yerleştikleri bölgelerde çıkardıkları asayiş problemleri, çocuk işçi sayılarında artış, ucuz işçi tercihlerinden dolayı yerel halkın yaşadığı işsizlik problemleri, konut ve iş yeri gayrimenkul fiyatlarında fahiş dengesizlikler, ekonomik durumu iyi mültecilerin olması ve ülkedeki döviz kurunun yüksek olması sebebiyle hayatın her alanında özellikle fırsatçılık yapanların zaten bozuk olan ekonomik hayatı daha da zor hale getirmesi gibi daha sayamayacak kadar bir çok problem maalesef karşımıza çıkmaktadır. Daha güncel olması ve sadece ülkemizi değil, Avrupa'daki bir çok ülkeyi de ilgilendiren Ukrayna'lı mültecilerin yaşadığı/yaşattığı problemler de bu tarz ve daha ciddi sorunları gözler önüne sermektedir. Ukraynalı mülteci krizi, Rusya'nın Ukrayna'yı istilası sırasında Ukrayna'dan gelen büyük bir insan hareketidir. 24 Şubat 2022'de Rus birliklerinin ilk istilası ile başladı. İstiladan önce bile, birçok Avrupa ülkesi mülteci almaya hazırlanıyordu, özellikle Polonya 1 milyon mülteciyi ka-

bul etmeye hazırdı. Saldırıdan sonraki ilk birkaç gün içinde yüz binlerce kişi kaçtı. Çoğu, Ukrayna'nın batısındaki komşu ülkeler olan Polonya, Macaristan, Moldova, Romanya ve Slovakya'ya sığındı.[3] Etkilenenlerin çoğu yurtdışında yaşayan akrabalarının evlerine sığındı. Avrupa Birliği ve diğer birlik üyesi ülkeler, mültecilerin bir sığınma prosedüründen geçmek zorunda kalmamaları için Ukraynalılara açık olacaklarını açıkladı. Polonya ve Almanya gibi birçok eyaletteki demiryolu şirketleri, Ukraynalı mültecilerin trenle ücretsiz seyahat etmesine izin verilmektedir.

Polonya hükümeti çarşamba günü yaptığı açıklamada, Ukraynalı mülteciler için verilen sosyal yardımın 1 Temmuz'da kesileceğini duyurdu. Önümüzdeki ayın başından itibaren, savaştan kaçanlar artık gıda ve barınma masrafları için günde 40 zloti (9.4 dolar) alamayacak. Sadece çok çocuklu aileler, hamile kadınlar ve sakatlar için istisna yapılacak. Varşova ve Krakow gibi büyükşehirler de Ukraynalı mültecilerin belediye ulaşım ve trenleri ücretsiz kullanabilmesi uygulamasına son verdi. Wsws.org'dan Andrea Peters'in Ukraynalı mültecilerin son durumuna dair derlediği habere göre, Polonya'da cumhurbaşkanlığını elinde bulunduran ve parlamentoda çoğunluğa sahip olan sağcı, milliyetçi Hukuk ve Adalet Partisinden (PiS) bir temsilci, basına yaptığı açıklamada amacın "Ukraynalıları çalışmaya teşvik etmek" oldu-

ğunu söyledi. Böylece Ukraynalı mülteciler ya kalıp ucuz iş gücü olarak hizmet edecekler ya da hayatta kalmak için ihtiyaç duydukları paraya erişimlerini kaybederek ülkeyi terk edecekler. Birçoğunun kalıcı konutu olmamasının da ötesinde, Ukraynalı mülteciler iş bulma konusunda dil, yaş ve aile statüsü engelleriyle karşılaşılıyor. Bunların çoğunluğunu kadınlar, çocuklar ve yaşlılar oluşturuyor. Son iki kategoride yer alanların çoğu, ya genç olmaları -yüzde 48'i 18 yaşın altında- ya da yaşlarının getirdiği fiziksel sınırlamalar nedeniyle iş bulamıyor. Çoğunluğu kadınlardan oluşan ve küçük çocukları olan aileler, üç yaşından küçük çocuklar için okul bulunmadığından, Ukraynalı öğrencilerin çoğu kendi kurumları aracılığıyla çevrim içi dersler alıyor. Geçici barınma, tercüme hizmetleri, gıda bankaları, çocuk bakımı, lojistik yardım gibi büyük ölçüde gönüllüler tarafından sağlanan destek hizmetleri de, sıradan Polonyalıların ihtiyaç duyulan bağış hacmini sürdürecektir kişisel kaynaklara sahip olmaması nedeniyle sorun yaşıyor.

AB'NİN YARDIM VAADİ HENÜZ GERÇEK OLMADI

AB'den mültecileri desteklemek için Polonya'ya vad edilen 154.5 milyon dolarlık yardım paketi henüz gelmedi. Oysa Polonya'nın çeşitli vilayetleri, günlük 40 zloti ödemeleri yapmak için on milyonlarca dolar harcamış durumda. Polonya'ya ancak kısa bir süre önce Avrupa'nın milyarlarca avro

kovid-19 yardım programındaki kullanılmayan fonlardan yararlanma hakkı tanındı. 348 bin Ukraynalının kaçtığı Çek Cumhuriyeti de benzer bir hamle yapmayı düşünüyor. Çek Cumhuriyeti, 180 gün içinde iş bulamayan Ukraynalı mültecileri, tıbbi bakım da dahil olmak üzere sosyal yardımlardan mahrum bırakabilir.

BULGARİSTAN: SEZON AÇILINCA OTELLERDEN KOVULDULAR

Bulgaristan'da binlerce yerinden edilmiş insanın, turizm sezonu öncesinde ülkenin Karadeniz kıyısındaki otellerden çıkarıldığı belirtiliyor. Mülteciler çıkarılma sürecinin kaotik olduğunu ve Burgaz Havaalanı yakınlarında kurulan "tampon merkezlerde" kendilerini nelerin beklediğine dair kendilerine temelde hiçbir bilgi verilmediğini söylüyorlar. Gönüllülerden oluşan bir grup Facebook'ta bir açıklama yayımlayarak, mültecilere otel konaklamaları sona erdiğinde ne yapmaları gerektiğine dair talimatların Bulgarca yayımlandığını, ancak bunu okuyamadıklarını belirtti. Bulgaristan Başbakan Yardımcısı Kalina Konstantinova ise mültecileri "tampon merkezlere" taşımak üzere deniz kenarındaki otellere gönderilen otobüslerin dolu olmamasından yakınarak basına, "Koruma bir haktır, zorunluluk değil. Bu nedenle daha fazla boş otobüsün ya da boş arabanın gitmesine izin vermeyeceğim. O andan itibaren durumun gelişimi Bulgaristan'daki Ukrayna toplumu-

nun elindedir" dedi. Krizle ilgili medyada yer alan haberlerde ise sorunu "Lüks tatil yerlerinden ayrılmak istemeyen nankör ziyaretçiler" sorunu olarak yansıtılıyor.

İSPANYA: SADECE YÜZDE 6.5 İŞ BULABİLDİ

İspanyol yetkililer Ukraynalılardan kendilerine yönelik alay ve kötü muamele konusunda çok sayıda şikayet alıyor. İspanya'daki 47 bin mültecinin sadece yüzde 6.5'i iş bulabilmiş durumda ve bu işlerin başında da portakal hasadına bağlı mevsimlik tarım işleri geliyor. Ülkede işsizlik oranının yüzde 13.5 olması ve bu nedenle iş bulmanın zor olmasının yanı sıra, yeni gelen Ukraynalılar dil engeliyle de karşı karşıya. Haberlere göre, İspanya'da yaşayan Rusça konuşanlar, sosyal medya aracılığıyla, çoğu Rus ya da karışık Rus-Ukrayna kökenli olan ya da sadece çift dil konuşan Ukraynalılara günlük yaşamda yol bulmalarında ve iş bulmalarında yardımcı oluyor.

İSVİÇRE: ÖZEL STATÜ İPTAL EDİLİYOR

İsviçre, üç ay içinde 15 günden fazla süreyle ülkesine dönen ya da iki aydan fazla süreyle başka bir ülkede bulunan Ukraynalıların özel mülteci statüsünü iptal etmeye hazırlanıyor. Örneğin, bir annenin çocuklarına ya da ailesine kavuşmak için Ukrayna'ya ya da başka bir yere gitmesi gerekiyorsa, ancak tehlikeli olduğu, iş olmadığı ya da evi olmadığı için kalamıyorsa, güvenli liman için

İsviçre'ye dönme hakkını kaybetme riski var. Avrupa'ya ve başka yerlere dağılmış 3.6 milyondan fazla Ukraynalı mülteci olduğu ve hepsi de barınma, iş, okul ve vize arayışıyla dolu kaotik bir dünyada sıkışıp kaldığı için, ceza almadan belirli sürelerle seyahat edebilmek aileler için çok önemli.

İNGİLTERE: BİTMEYEN EVRAK ENGELİ

İngiltere'de geçici statüdeki binlerce Ukraynalı, bitmek bitmeyen uzun bir vize sürecine takılmış durumda ve dışarıda olup da vize almış olanların çoğu da İngiltere'ye gidemiyor. Şu anda, İngiltere'de kendilerini bekleyen aileleri olan yaklaşık 500 Ukraynalı çocuğun, evrak işlerini halledemedikleri için oraya gidemediği belirtiliyor. Safe Passage adlı yardım kuruluşu çocukların şu anda "Ukrayna'da ve komşu ülkelerde yalnız olduklarını" söylüyor. BBC'nin haberine göre, İngiltere'ye ulaşabilenler arasında bile sorunlar artıyor ve birçoğu evsiz kalıyor. Hükümetin "Ukrayna için evler" programında sorunlar yaşanmaya devam ediyor. Bir başka haber kaynağına göre, evlerini mültecilere açan ve bu nedenle 350 sterlin maaş alması gereken Doğu Yorkshire sakinleri "Tek bir kuruş bile almadı". Ev sahibi aileler ve savaştan kaçan insanlar için vadedilen paranın 400 bin sterlin kadarı hâlâ yerine ulaşmadı.

YA UKRAYNA'DAKİ DURUM?

7.8 milyon insanın ülke içinde yerinden edildiği Ukrayna'da

da sosyal bir felaket yaşanıyor. Maliye Bakanlığına göre ülkenin GSYİH'sinin bu yıl yüzde 45 oranında düşeceği tahmin ediliyor. Halihazırda 5 milyon istihdam, yani ülke toplamının yaklaşık üçte biri yok olmuş durumda. ABD ve NATO müttefikleri ülkeye silah akıtırken, Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ise şu uyarıda bulunuyor: "Askeri tırmanış devam ederse, istihdamın yüzde 43'ünden fazlası

"YAKLAŞIK YEDİ MİLYON KAYBEDİLEBİLİR"

Birleşmiş Milletler kalkınma raporu, çatışmaların altı ay daha sürmesi halinde Ukrayna nüfusunun yüzde 90'ının yoksulluğa düşebileceğini ya da yoksulluk sınırında yaşayabileceğini söylüyor. Uluslararası Göç Örgütü, çok sayıda Ukraynalının zor durumda olduğunu gösteren bir rapor yayımladı. Teşkilata göre, ülke içinde yerinden edilmiş insanların yüzde 77'si doğrudan mali yardıma, yüzde 27'si giysi ve ayakkabıya, yüzde 27'si sağlık bakımı ve ilaca, yüzde 25'i gıdaya (artan bir rakam), yüzde 22'si hijyen malzemelerine ve yüzde 28'i ulaşım ihtiyacı duyuyor. Halen evlerinde yaşayan Ukraynalıların yüzde 57'sinin parası yok, yüzde 24'ü ihtiyaç duydukları sağlık hizmetlerini ve ilaçları alamıyor ve yüzde 14'ünün yeterli yiyeceği yok. Her iki grupta da 5 yaşından küçük çocuğu olan ailelerin yüzde 30'u mama ve bebek maması eksikliği nedeniyle çocuklarını beslemekte sorun yaşadıklarını bildiriyor.

Ukrayna nüfusunun yaklaşık yüzde 20'si psikolojik ve ruh sağlığı desteğine ihtiyaç duyduğunu bildiriyor. Nisan ayı sonunda Uluslararası Engelli Hakları Örgütü, Ukrayna'da kurumsallaşmış engelli çocukların karşı karşıya olduğu durumun felaket olduğunu gösteren bir rapor yayımladı. Euractiv'e göre, "Aşırı kalabalık, iç içe geçmiş, ağır idrar ve dışkı kokularıyla dolu odalarda yaşayan çocuklar buldular ve vakaların yüzde 80'inde ölümlerle sonuçlanan hidrosefali gibi tedavi edilmemiş ağır tıbbi rahatsızlıkları olan çocuklarla karşılaştılar. Ayrıca, zorunlu hareketsizlik nedeniyle fiziksel olarak gelişmemiş, duygusal istismar ve ihmal belirtileri gösteren çocuklarla da karşılaştılar"

Görüldüğü gibi Ukrayna'da yaşanan savaştan sonra da, iltica etmek zorunda kalan insanların yaşadığı dramlar, sığındıkları ülkelerde meydana gelen dengesizlikler, artan faşizan hezeyanlar, mülteciliğe değil, mülteciliğe sebep olan savaş ve ambargo gibi zorba durumların önüne geçilecek yasalar yayınlanmadıkça, uluslararası arenada kabul görmedikçe, zaten tüm canlıların mülteci olduğu dünyamızda asla bitmeyecektir. Çözüm, mültecilik gibi vicdanen yasal olmayan bir durumu legalleştirmek yerine buna sebep olan despot kararların alınmasına insanlık olarak engel olmaktan geçmektedir.

ULUS BAYRAĞI ALTINDAKİ MÜLTECİLER

MUSAB GÖKTAŞ

İnsanoğlu, yaratılışından beri potansiyeline sahip olduğu iyi ve kötünün imtihanını vermektedir. İbresi ne zaman içine nakşedilen fitrattan sapsa, o zaman yaratıcısına yüz çevirmiş, dünyaya asil geliş amacından sapmıştır. Allah kulunun içine bir çok sevgiyi işlemiş, bunları hem onun nimeti hem de zilleti yapmıştır. Nakşettiği boya ile "sizi vasat bir ümmet kıldık" (2/143) demiş, hem bu dünyadaki hem de diğer dünyadaki saadetin yolunu göstermiştir.

Allah dünyayı bir imtihan yurdu kılmış, insanı kendi yapıp ettiklerinin sonuçları ile başbaşa bırakmıştır. İçine koyduğu mal, evlat, makam, mevki sevgilerinin yanında kabile/ırk/ vatan sevgilerini de koymuştur. Vasat bir ümmet olmanın gereği olarak bu sevgilerin azını makbul, çoğunu imtihanı kaybetme sebebi kılmıştır. Allah kitabında, "Ey insanlar! Doğrusu biz sizi bir erkekle bir dişiden yarattık. Ve birbirinizle tanışmanız için sizi milletlere ve kabilelere ayırdık." (49/13) demiş, isterse tüm insanlığı tek bir ümmet yapacakken, hikmeti ile onları kabilelere ayırdığını ve bunu da kendi içlerinde bir imtihan yaptığını söylemiştir. Ve maalesef ki insanların çoğu bu konuda da ziyan içinde kalmıştır.

İnsanın doğduğu vatana, millete, devlete sevgi duyması oldukça

doğaldır. Ancak bu sevgideki aşırılık, yaratılışın en başından beri dünyadaki savaşların ana nedenlerinden biri olmuştur. Allah kavmiyetçilik yaptığı için İsrailoğullarını defaatle cezalandırmış, Arap toplumunu Resulü aracılığı ile defalarca uyarmıştır. Araplar arasındaki aşırı kavmiyetçilik bir geleneğe dönüşmüş, sırf bu nedenle binlerce savaş çıkmış ve bu savaşlar tarihe Eyyâmu'l-Arab ismiyle geçmiştir. Asyada, Avrupada, Amerikada sırf ırkçılık yüzünden milyonlarca insan yüzyıllar boyunca katledilmiştir. Bu perspektiften baktığımızda, ırkçılık kavmiyetçilik milliyetçilik ya da adına her ne dersek bu kavim sevgisi, insanoğlunun çetin bir imtihanıdır.

Küresel bazda bakıldığında, kimi yüzyıllar kavmiyetçilik sönük kalmışken, kimi zaman alevlenmiştir. Yakın tarihte, imparatorlukların içerisinde farklı ırklar tek bir devlet çatısı altında yaşayabilirken,

ırklara dayalı devletlerin Fransız ihtilali ile birlikte yaygınlaşması ile ırkçılık, devletlerin kuruluş temellerini oluşturmuştur. Temelinde bu ideoloji bulunan ulus devletler, kendi içlerinde farklı ırkları benimsememiş, Almanya'da Nazilerin, Endülüste İspanyolların, Balkanlarda Sırların ellerinden acı asimilasyonlara girilmiştir.

Ulus devlet olmanın getirdiği ortak dil, ortak kültür, ortak tarih şartları devlet sınırları içerisinde yaşayan insanları neredeyse tek bir ırka indirgemiş, bu nedenle daha önceden aynı devlet sınırları içinde yaşayabilen, farklı dil, farklı din, farklı kültüre sahip olan insanlara karşı devlet politikaları ile asimilasyon yapılmıştır. Ulus devlet olmak, bir bakıma kendinden olmayanları kabul etmemek, kendi ırkını, dilini, kültürünü diğerlerinden üstün tutmak ve bunun için kimi zaman savaşmayı gerektirmiştir.

Halbuki Allah'ın bu konudaki niyazi, farklı ırklara, kabilelere mensup olsa bile insanların tek bir ümmet olmasıdır. İslam öğretisi, her türlü farklılığa rağmen kardeş olabilmeyi öğütlemiştir. Birbirinden tamamen farklı ten renkleri, diller, kültürler ve tarihler, islamda kardeş olabilmeye hiçbir zaman mani değildir. Asıl olan tüm bu farklılıklara rağmen insanların tek bir yaratıcı tarafından yaratıldığı, özünde eşit olduğuna inançtır. İşte bu inanç ve öğreti olmadan maalesef ki insanlar parça parça olmuş, kendi ellerinde olmayan, seçemedikleri özellikleri yüzünden oluk oluk kan akmıştır ve akmaya devam etmektedir.

Resulullah, ümmetinin içinde oluşabilecek fitnelere öngörmüş ve son öğütlerini içeren veda hutbesinde bu kavmiyetçiliğe de vurgu yapmıştır. "Rabbiniz birdir. Babanız da birdir. Hepiniz Adem'in çocuklarıdır. Arabın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvada, Allah'tan korkmaktır." diyerek tüm meseleyi bütün sadeliği ile ortaya koymuştur.

Günümüze baktığımızda ise dünya devletleri çetin bir mülteci sınavı vermektedir. Ortadoğu'dan, Asya'dan hem savaş hem ekonomik sebeplerle batıya doğru göç eden milyonlarca insan hayatı bir mücadeleye girişmiştir. Evlerini yurtlarını terkedip ne ile karşılaşacağını bilmeden yollara düşmüş, kendileri ve aileleri için daha iyi bir yaşam ümit etmektedirler. Ancak kendilerini gittikleri yerde neyi umdukları ve ne ile karşılaştıkları bu yazının yazılma amacını oluş-

turmaktadır.

İnsan fitratının doğduğu yeri, insanları, kültürü sevmeye meyyal olduğunu söylemiştik. Hal böyle iken bir insanın can ata ata yurdunu bırakıp bilmediği bir beldeye göçmesi beklenecek şey değildir. Burada düşünülmesi gereken, bu insanın hiçte kolay bir durumda olmadığı ve severek diyar değiştirmedir. Bunu yapabilmesi için can güvenliği, mal güvenliği, maddi olanaklar ve gelecek kaygılarının canlarına tak etmiş olması gerekir. İstisnaları hariç tutarsak bir insan ancak bu durumda kalırsa göç etmeyi seçebilir. Ancak kendi ülkemizden örnek verecek olursak, gelen mültecilere bunları göz önünde bulundurup yaklaşan insan sayısı yok denecek kadar azdır. Milliyetçi ve savaşçı kültürel kimliğin bir getirisi olarak "Kendi ülkelerinde savaşacaklarına korkup buraya kaçmışlar, ülkelerinde kalıp erkek gibi savaşsalar", gibi söylemlerden tutun da, Arap olduğundan dolayı aşağılayan ırkçı birçok söyleme kadar mültecilere hoşgeldin mesajı (!) verilmektedir. Mültecilere ikinci sınıf insan muamelesi yapılmakta, gerçek olmayan bir çok iftira atılmakta ve ulus devlet olmanın getirdiği bir içgüdü ile ülkelerde dışlanmaktadır.

Diğer taraftan ülkesinden binbir umutla yola çıkmış ve gittiği yerde daha iyi bir gelecek ümit eden mülteciler ise, gittiği ülkelerin kültürüne saygılı olmak, orada göze batmamak, huzuru bozmamak noktasında hiçte başarılı değillerdir. Mülteciler ile ilgili zaten ensarlık yapmaya pek hevesli olmayan ulus devlet vatandaşları, gelen sığınmacılarda bu tarz uyumsuzluklar gördüklerinde, çok daha hızlı ve sert reaksiyon verip pro-

paganda yapmaktadırlar. Bu nedenle olayı bu her iki yönüyle de değerlendirmek gerekir.

Yoğun göç dalgaları on yıldan fazla süredir devam etse de, mültecilere karşı olan hazımsızlık son aylarda fazlaca artış göstermektedir. Bazı siyasilerin, ülke vatandaşlarının memnuniyetsizliklerini kullanarak siyaset yapmaya çalışması, bazı kişilerin bu emellere maşa olması durumu daha da körüklemektedir. Diğer taraftan mülteciler tarafından tam ne amaçla yapıldığı belli olmayan ve vatandaşları tahrik eden provokasyonlar ise medyaya yansımakta ve toplumdaki genel algıyı negatife doğru sürüklemektedir.

Halbuki, ev sahipliği yapan Müslüman ülke vatandaşları, Allah'ın bu konudaki niyazını bilse, kendi Peygamber'inin dediklerine kulak verse ve gelen mülteciler geldikleri topluma saygı duysa, göze batan hareketler yapmaktan kaçınsa, toplumun değer yargılarına göre hareket etse "Mülteci" sorunu diye büyük bir sorunumuz olmayacaktır. Medine döneminde bile muhacirlerin sosyal durumları ile ilgili sıkıntılı konular olmuş ancak bunlar çözülüp gitmiştir. Bu temel problemi çözdükten sonra bizim de muhacirlerle ilgili sorunlarımız olabilir ve bu detay sorunlar çözülebilir. Ancak herkes bu orta noktalara gelmeden, ulus devletlerdeki ırkçı bakış açısından kurtulmadan, dünyadaki mülteci sorununun çözülmesi çok güç durmaktadır. Yeryüzünün sahibi olan Allah, insana göç etme hakkı tanımıştır. Bu hak kullanılmak istendiği ve kuralına uygun şekilde kullanıldığı zaman, kimseden geri alınmaz. Allah bize kendi niyazını hakkıyla anlamayı ve uygulamayı nasib etsin. Vesselam.

MEKKE'DEN MEDİNE'YE HİCRET VE ENSAR-MUHACİR KARDEŞLİĞİNİN CİHETİ

ABDÜLKADİR AVCI

Göç hadisesi insanlık tarihi boyunca farklı kültür ve geleneğe sahip toplumların en önemli gündemlerinden biri olagelmıştır.

Öyle ki, köklü devletlerin kuruluşu da, avcı-toplayıcı olan toplumların yerleşik hayata geçişi de sancılı olan göç süreçlerinin akabinde olmuştur.

Bu minvalde göç olgusunu ge-

nel geçer bir hadise olarak görmemizin mümkün olmadığına işaret etmek istiyorum, göç veren ve göç alan toplumlarda gözle görülür bir şekilde sosyo-kültürel sahada değişimlerin meydana geldiğini görüyoruz. Buradan hareketle Hz. Peygamber'in Mekke'den Medine'ye göçünü merkeze alan hicri takvimin kullanımı dahi göçün dönüştürücü gücünü başlıbaşına

ortaya koyan bir gelişme olarak karşımızda duruyor.

Biz de bu yazımızda Hz. Peygamber öncülüğünde meydana gelen Mekke'den Medine'ye gerçekleşen göç üzerinden Ensar-Muhacir ilişkisini bugün ile mukayese ederek okumaya çalışacağız.

Evvela ifade etmek gerekir ki, bir toplumun/bireyin bir yerden

başka bir yere göçü genel itibarı ile bir çıkış yolu, bir arayış için olmaktadır. Zaten esas itibarı ile büyük sonuçlar doğuran göç hadiseleri de bu minvalde gerçekleşenler oluyor.

Buradan hareketle Hz. Peygamber'in hayatındaki tek göç olayı Yesrib topraklarına gerçekleşen değil elbet. Daha peygamberliğin bidayetinde Taif'e gidişini hatırlayalım. Mekke'deki sıkışmışlık ve daralmışlık onu bir umut ışığı olarak Taif topraklarına yöneltmiştir. Evet Allah rasulü orada da aradığını bulamadı, Taif topraklarında taşlanarak vücudundan kanlar akarak o beldeden ayrılmak zorunda kaldı. Ancak bu durum Allah rasulünü umutsuzluğa ve geri adım atma düşüncesine sevk etmedi. Aksine O arayışına devam etti. Dedik hicret arayışın bir neticesidir diye. Bu arayışların bir evresinde kendi dava arkadaşlarını risaletin beşinci yılı Receb ayında Habeşistan'a şu sözlerle gönderdi ""Siz Habeş ülkesine gitseniz iyi olur. Habeş Hükümdarının yanında hiç kimse zulme uğramaz. Orası doğruluk yurdu. Umulur ki, Allah, sizi orada ferahlığa kavuşturur."

Elbetteki müşriklerin Müslümanlar üzerindeki baskı ve zorbalıkları Habeşistan'a hicret ile de son bulmadı, durmadılar, durmayacaklardı ve Habeşistan'a hicret eden Müslümanlar'ın iadesi için harekete geçtiler. Türlü oyunlarla Müslümanlar'ın iadesini sağlamaya çalışan Müşriklerin eli boş dönmesi de Allah'ın kendi yolunda mücadele eden Müslümanlar'a yardımının tecellisi olarak karşımıza çıkıyor.

Tabii ki Hz.Peygamber ve beraberinde ashabın geri kalanından

yer alan Müslümanlar üzerindeki baskı her geçen gün artarak devam ediyordu.

İşte yine böyle bir günde, yine sıkışmışlığın iliklere kadar hissedildiği bir vasatta Allah Müslümanlar'a yeni bir kapı daha açmıştı, ve şimdi bu kapının adı Yesrib topraklarıydı.

622 tarihinde Hz.Peygamber'in Yesrib'i işaret etmesiyle başlayan göç dalgası hız kesmeden devam ediyordu. Medine'ye göç eden Müslümanlar'ın bir kısmı gizli bir şekilde Mekke'den çıkarken, Hz.Ömer gibi bir kısmında Kabe'de Müşriklere meydana okuyarak Medine'ye göç ediyordu. Böyle bir vasatta Hz. Ebubekir'de göç için Hz. Peygamber'den izin istese de "Acele etme; belki Allah sana bir arkadaş verir" cevabını almıştı.

"Hani kâfirler seni tutuklamak veya öldürmek, ya da (Mekke'den) çıkarmak için tuzak kuruyorlardı. Onlar tuzak kuruyorken Allah da tuzak kuruyordu. Allah, tuzak kuranların en hayırlısıdır"(Enfal (8/30) ayetinin nazil olmasıyla birlikte Hz.Peygamber'de hicrete karar vermiş ve meseleyi Hz. Ebubekir ile istişare etmiştir. Kendisine hazırlanan suikast planını bozmak isteyen Allah Rasulü Hz. Ali efendimizi kendi yatağına yatırmak kaydıyla gece Sevr dağına doğru yola çıkmıştı. Hz. Peygamber'in Medine istikametinin tam aksi olan Sevr dağına hareket etmesi dahi Müslümanlar'ın işlerinde gelişigüzel değil planlı bir çerçeveye ile hareket etmesi gerektiğine önemli bir örnek teşkil ediyor. Zira Allah rasulü hiçbir tedbir almadan Medine'ye doğrudan hareket edebilirdi. Ama O öyle yapmadı.

Hz.Peygamber Yesrib topraklarına ulaştığında ilk olarak yaptığı işlerden bir tanesi Ensar ve Muhacir'i kardeş kılan muahat anlaşmasını yürürlüğe sokmaktı.

Burada dikkat çekilmesi gereken nokta, Mekke'den Medine'ye hicret eden Müslümanlar'ın Yesrib ehli tarafından kardeşçe bir yaklaşım ile kucaklanması ve evlerini onlarla paylaşması kesinlikle bir suistimali doğurmamıştır. Zira Allah Rasulü'nün Yesrib'e hicreti daha rahat bir hayata talip olmak için değil, Allah'ın dinini hakim kılmak noktasında mücadele sahasını genişletmek noktasında olduğunu akıldan çıkarmamalıyız. Hatta buna bir örnek olarak Ensar'dan Sad B. Rebi'nin yaptığı teklifi versek yeridir. Sad kardeş kılındığı Abdurrahman b. Avf'a gelerek "Ben, mal cihetiyle Medineli Müslümanların en zenginiyim. Malımın yarısını sana ayırdım." demişti.

Abdurrahman bin Avf'ın verdiği cevap yapılan teklif kadar ibret vericiydi:

"Allah sana malını, hayırlı kılsın. Benim onlara ihtiyacım yok. Bana yapacağın en büyük iyilik, içinde alışveriş yaptığımız çarşının yolunu göstermendir."

Buradan hareketle esasında Ensar ve Muhacir ilişkisini bugünün hicret hareketleri ile mukayese ederek değerlendirmeye tabi tutarken bu hicret hareketliliğinin nedeni ve nasıllığı üzerinde de derinlemesine düşünmek gerektiği kanaatini taşıyorum.

MÜLTECİLİK BİR SORUN MUDUR?

ZEYNEP SENA DİNÇER

Günümüz dünyasının en önde gelen sorunlarından biri mülteciliktir. Mülteci olmanın veya mülteci olmaya mecbur bırakılmanın suçlu sayılmadığı fakat mülteciliğin bir bakıma rahatsız edici bir unsur olarak görüldüğü dönemin ortasındayız. Dünya geneline baktığımızda en yoğun iltica eden ülkeleri savaşlardan başını kaldıramayan Ortadoğu ülkeleri ve sömürge altında olan 3. Dünya ülkeleri olduğunu

görürüz. Birçok zorluklar yaşayarak iltica etmek zorunda kalan insanlarınsa önceliği Avrupa ülkeleri veya Amerika kıtası olsa da bu planlar o kadar kolay olmamaktadır. Özellikle alımlarda yapılan zorluklar ve insanlık dışı yaptırımlar zaman zaman insanın kanını dondurur cinsten olmuştur. Bu durumda Türkiye mazlumların yardımına koşmaya çalışmış aynı zamanda Türk halkının kültürel yapısında da

olan misafirperverlik ve kucaklayıcı yaklaşımla mültecilerin nefes aldığı bir gölgelik görevi görmüştür. Zamanla iltica eden ile ev sahibi olan halkın arasında bazı gerilim dolu hadiseler cereyan etmiştir. Son zamanlara doğru geldiğimizde ise bazı insanların düşmanlık duyacak kadar gergin bir ruh halinde olduğunu gözlemlemekteyiz. Böylesi bir durumun nedenleri nelerdir diye düşündüğümüz de

en çok kültürel farklılıkların ön planda olduğunu, oryantasyon bakımından sıkıntılar olduğunu ve medyanın bu durumu kaos oluşturacak şekilde pazarladığını görüyoruz.

Kültürel farklılıkların olması insanlar arasındaki iletişimi güçlendirir ve sıkıcı monoton bir düzlemin içinde yaşamaktan bizleri kurtarıcı bir görev üstelenir. Kültür farklılıkları doğru yönetildiğinde ve aktarıldığında adeta bir zenginlik oluşur. Gelecekte oluşacak yeni kültürlerin zeminini sağlar. Fakat aynı zamanda bazı dış etkenlerle birlikte kültürel farklılıklar insanlar arasında tartışma çıkartacak hem

ruhsal hem bedensel olarak rahatsız edici boyuta gelecek sorunlara yol açacak bir sebepte olabilir. Özele indirgediğimizde Türkiye şuan yoğun bir şekilde Suriye'den mültecilere kapılarını açtı ve ülkemizde milyonlarca Suriyeli yaşamaktadır. Hal böyle olunca özellikle yoğunlukla yaşadıkları bölgelere kültürlerini taşıyarak kendi hayat stillerine göre bir düzen koymuş buluyorlar. Savaş mağduru olarak geldikleri için apar topar geldikleri bu ülkenin ne kültürünü ne dilini bilmeden geldiler. Türk halkı ise onlara kucak açtı fakat zamanla sorunların yaşanması kaçınıl-

maz sondu diyebiliriz, çünkü arada bir oryantasyon sağlanmaya çalışılmamış belki de kendi hallerine bırakılmışlardı. Savaş içinden çıkmanın ağır psikolojisi, belki de yakınlarını orda bırakmak zorunda kalmaları, mental açıdan yaşadıkları problemlerle birlikte birde istenmeyen kişi pozisyonuna düştüklerinde daha büyük bir buhranın içine sürüklenmiş oldular. Kültürlerine alışık olmadığımız bu halkla birlikte uyum sağlamanın yollarına çift taraflı bakılmalı ve devletin bazı yaptırımları ile birlikte bu uyumun yakalanması gerekmektedir. Böylelikle aradaki farklılıklar biraz

daha yumuşayacak ve yanlış anlaşılmanın önüne geçilecektir. Yanlış anlaşılmaların zeminini sağlayan bir diğer etken ise medyadır.

Medyanın her zaman yönlendirici bir özelliği bulunmaktadır. İnsanlara sundukları bilginin doğru olup olmadığına bakmaksızın sunuluş şekli, bu bilgilerin inandırıcılığını artırarak bir topluma kin beslemeye veya merhamet duymaya sebep olması bilinen bir şeydir. Medya ile birlikte birçok ülke devrime de sürüklenmiş aynı zamanda kahramanda ilan edilmiştir. Bu sebeple diyebilir miyiz ki mülteci sorununda medyanın bir etkisi yoktur? Bilakis tam da merkezinde durmaktadır. Kitle iletişim araçlarıyla birlikte, sorunların üzerine giderek yapıcı değil yıkıcı propagandalar yapılmış ve aynı zamanda sosyal medyanın da gücüyle tüm halkın zihinlerine ince ince işlenmiştir. Bu durumdan uzak kalmamanın bir yolu yoktur. Maruz kalacağız! Fakat inanmamak, bilgiji araştırmak veya akıl

yürütmek bizim elimizde. Empati her zaman güçlü bir yöntem olmuştur. Kendimizi aynı durumun içine koyarak neler yaşayacağımızı hayal edelim ve biraz daha sağduyulu kalmaya gayret edelim. Bu demek olmuyor ki tek çaba göstermesi gereken taraf ev sahibi olan kısımdır! Aynı zamanda iltica etmek zorunda kalan kişilerinde bu gayretin içinde bulunması gerekmektedir. Bu bilincin aşılması için devlet kanadıyla toplumsal faaliyetler yapılarak çözüme dayalı şeyler bulunmak zorundadır. Mülteciler gelmesin demek veya göndermek için baskı yaparak o halka zulüm etmek doğru da değildir çözüm de değildir. Bu şekilde medyanın kışkırtıcı haberlerine kanmamakta fayda vardır. Yeryüzü Allah'ındır! Müslümanlar olarak biz peygamber (s.a.v.) döneminde de aynı şekilde ev sahibi de olduk iltica eden de olduk. Belki de o zamanlar yaşananlar, bu dönemlerin bir provasıydı. Her konuda bir örnek olan Al-

lah resulünün davranışları bu konuda da bizlere rehberlik etmelidir. Ensar ve muhacir arasında hiçbir zaman sorun çıkmamıştır demek ütöpik bir düşünce olsa da sorunların üstesinden gelerek kardeş olmayı başarmıştır demek hakikatini ta kendisidir. Öyleyse bu sorunların çözüme ulaşması için çözüm üretici bir devlete ve sağ duyuğu ensar ve muhacir olmaya gayret gösteren taraflara ihtiyaç vardır.

Son olarak diyebiliriz ki, insanlık var olduğu sürece mültecilik devam edecektir. Savaşlar var oldukça, zulüm edenler var oldukça bu sorunda hayatımızın içinde yer etmeye devam edecektir. Tek bilinmezlik ne zaman mülteci konumunda olacağımızdır. Bunu her zaman akılda tutmak ve gün gelir de aynı durumun içine düşer miyiz diye düşünmek gerekmektedir. Bugün Doğu-Türkistan'da, Yemen'de, Suriye'de, Afrika'da ve nice ülkeler de çeşitli sebeplerle insanlar zulüm altındadır. Onlar, Allah'ın da vermiş olduğu bir hak olan hicret etmeyi tercih edebilir aynı şekilde Allah'ın arzında dolaşabilirler. Tabi ki toplumun düzenini sağlayacak kurallar dâhilinde yardımcı olmak, kucak açmak, sorunların varlığı kabul edilir ve çözüm odaklı olunursa, her zaman en güzel yoldur. Arada yaşanan sıkıntıların bertaraf edilebilmesi, her iki tarafında keyifle, özgürce yaşayabildikleri bir sistemin var olması umuduyla...

MERHAMET EKSENLİ İMAN KARDEŞLİĞİ

SENA GÜRLER

Yüzyıllardır insanlar, savaş, baskı, doğal afet gibi sebeplerle buldukları yerleri terk edip daha güvenli bölgelere göç ettiler ve göç ettikleri yerlerde güven içerisinde yaşamak için o bölgedeki önemli şahsiyetlerin veya devletlerin himayesine ihtiyaç duydular.

Bugünkü mülteci haklarının temel çerçevesini belirleyen adımlar ilk olarak 1947 yılında atıldı ve Birleşmiş Milletlerin kurduğu Uluslararası Mülteci Örgütü kuruldu. Ardından 1951 yılında imzalanan "1951 Cenevre Sözleşmesi" ile mültecilik statüsünün çerçevesi çizildi. Bu sözleşmede mülteciliğin tanımı "ırkı, dini, toplumsal gruba mensubiyeti veya siyasi düşüncesi nedeniyle zulme uğrayacağından korktuğu için vatandaşı olduğu ülkeden ayrılıp başka devletin koruması altına giren kişiye verilen statü" şeklinde yapıldı.

Peki, batıda uzun yıllar tanı-

mı yapılmamış olan mülteci meselesinin İslam hukukundaki karşılığı nedir?

İslam hukukunda mültecilik konusu, "emân", "zimmilik" ve "muhacirlik" şeklindeki başlıklar altında ele alınmıştır.

Emin olmak, güvenlik, güvence anlamlarına gelen "emân", İslam hukukunda İslam ülkesine girmek veya İslam ordusuna teslim olmak isteyen gayrimüslime veya gayrimüslim ülkeye girmek isteyen Müslüman'a can ve mal güvencesi sağlayan taahhüt anlamına gelmektedir. Emân süresi hakkında görüş farklılıkları olmakla beraber sınırlı bir süre olduğunu belirtebiliriz.

Zimmilik ise "zimmet" kökünden gelmekte olup bir gayrimüslime İslam ülkesinde cizye karşılığında süreli ikamet hakkının verilmesi durumudur. Zimmilik statüsü Tevbe Suresi 29. Ayetle netleşmiş ve bu sta-

tü kapsamında gayrimüslimler vatandaşlık hakkını da elde etmiştir. Bu ayetle beraber gayrimüslimlerle yapılan zimmet antlaşması karşılığında onların can, mal ve inanç hürriyetleri güvence altına alınmıştır. Zimmilik Anlaşması daha çok fettedilen bölgelerdeki gayrimüslimlerle yapılmıştır.

Muhacir kavramı ise "göçmen, göç eden, hicret eden" anlamındadır ve özel olarak Mekke'den Medine'ye hicret eden Peygamber Efendimiz (sav) ve beraberindeki Müslümanları ifade eder. Genel anlamıyla ise gayrimüslim ülkeden İslam ülkesine göç eden Müslümanlar için kullanılır.

İslam hukukuna göre muhacirlik statüsü ile İslam ülkesine hicret eden Müslüman'a vatandaşlık hakkı verilir. Kur'an-ı Kerim'de Müslümanların tek bir ümmet olarak tanımlanmış olmasına dayanarak muhacir kimseye böyle bir hak ta-

ninmiştir. Her ne kadar günümüz koşulları ve hukuki sistem böyle bir hakkı göç eden kimseye vermeye elverişli değilse de ayette belirtilen müminlerin kardeş olduğu vurgusu bu hakkın muhacire verilmesini gerekli kılmaktadır.

Bugün, modern ideolojilerin çözüldüğü, tanımlarının, çözüm önerilerinin geçersiz

olduğu bir zamandan geçiyoruz. Modern ideolojiler ancak ve ancak zulümle, haksızlıkla dolu bir dünya meydana getirdi. Dolayısıyla birçok hususta olduğu gibi günümüzdeki tanımıyla "mülteci" meselesinin İslami bir zeminde yeniden okunmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Özellikle son yıllarda ülke-

mizin yoğun göç almış olmasıyla beraber mültecilere yönelik kullanılan olumsuz tavır ve dilin İslami bir zeminde dönüşebilmesi için İslam'da bu meselenin nasıl değerlendirildiğinden haberdar olmamız büyük önem arz etmektedir. Kur'an-ı Kerim'de Müslümanların birbirlerine nasıl bir yaklaşım sergilemesi gerektiği hususunda yer alan bazı ayetler

bu konudaki tavrımızın nasıl olması gerektiğini açıklıyor.

Bakara Suresi 143. Ayette “Böylece, sizler insanlara birer şahit (ve örnek) olasınız ve Peygamber de size bir şahit (ve örnek) olsun diye sizi orta bir ümmet yaptık” buyurulmaktadır.

Ali İmran Suresi 103. Ayette ise “Hep birlikte Allah’ın ipine (Kur’an’a) sımsıkı sarılın. Parçalanıp bölünmeyin. Allah’ın size olan nimetini hatırlayın. Hani sizler birbirinize düşmanlar idiniz de O, kalplerinizi birleştirmişti. İşte O’nun bu nimeti sayesinde kardeşler olmuşunuz” buyurulmaktadır.

Fetih Suresi 29. Ayette şöyle buyrulur: “O, Allah’ın elçisi Muhammed’dir. Onunla beraber olanlar da kâfirlere karşı sert, kendi aralarında merhametlidirler. Onları, Allah’ın lütuf ve rızasına talip olarak hep rükuda ve secdede görürsün. Secdenin tesiriyle yüzlerine simaları oturmuştur.”

Yukarıdaki ayetler ve hemen öncesinde tanımını yaptığımız “mültecilik” kavramı ışığında şunu söyleyebiliriz ki; bugünkü mevcut krizin çözümü “ümmet” anlayışını yeniden diriltmektir. Ve bugün yapılan şey ümmeti parçalama, kalpten birbirine bağlı olan Müslümanların arasını açma, hatta birbirine

düşman kılma çabasıdır.

Çare “hablullaha/Allah’ın ipine sımsıkı sarılmak”tır. Bugün yapılmaya çalışılan Rabbimizin ayetlerinde bize anlattığı “ümmet” tanımını bize unutturmak ve haritalardaki sınırlarla sınırlı bir dayanışma anlayışını bize dayatmaktır.

Ümmetin kardeşliği, dünyanın dört bir yanındaki Müslümanların kardeş olması, aralarındaki düşmanlığın bu zeminde eritilerek kardeşliğin tesisi Allah’ın bir nimeti olarak ifade ediliyor ayette.

Fetih Suresi’ndeki ayette de Müslümanların birbirlerine karşı merhamet ekseninde hareket etmekten, hata-ayıp örten tavrı sürdürmekten sorumlu olduğunu görüyoruz. Bir Müslüman öfkesini yalnızca kâfire yöneltebilir.

Muhacirlerle ilgili inen bir başka ayette de şöyle buyruluyor:

“Yurtlarını muhacir Müslümanlara hazırlayıp iman sahibi olan “ensar Müslümanlar”, kendi yurtlarına göç eden muhacirleri severler ve onlara verilenden sadırlarında bir kaygı duymazlar. Kendilerinin ihtiyacı olsa bile, onları kendilerine tercih ederler (isâr). Nefsinin hırsından korunan böyleleri gerçek felaha erecek olan-

lardır.” (Haşr, 9)

Muhacire verilenden sadırlarında kaygı duymayan ve kendilerinin ihtiyacı dahi olsa diğergam olan, isâr üzere hareket eden Asr-ı Saadet’in ev sahibi rolündeki ensarının özelliklerine vurgu yapılıyor.

Tüm bu ayetlerin ışığında bugün ümmet kavramını dosdoğru bir şekilde idrak etmiş, “hablullah” a sımsıkı sarılmış, kâfire karşı sert ama mümin kardeşine karşı her zaman “merhamet” ekseninde yaklaşan, alınlarında secde izi, rükudan ve secdeden hiç uzaklaşmayan, kardeşine bir an bile tereddüt etmeden veren, isarı kuşanmış bir İslam kardeşliğine ihtiyacımız var. Özellikle Türkiye’de ve genel anlamıyla dünyanın dört bir yanında mültecilere olan yaklaşımımızın doğru bir zemine oturması bu meseleyi doğru anlamaktan geçiyor.

Kaynakça:

İslam Hukukundaki Himaye Geleneği Müvacehesinde Mültecilik Sistemi/ Hüseyin Baysa/İlahiyat Akademi Dergisi

BOSNA VE HERSEK

MÜCAHİDE GÜNBATI

Bosna-Hersek Balkanlar'da 51.197km² yüzölçümüne sahip bir ülkedir. Bölge doğu ve güneydoğuda Sırbistan ve Karadağ, kuzey ve batıda ise Hırvatistan ile çevrilidir. Ayrıca Adriyatik denizinde 20 km uzunluğunda limansız bir kıyısı bulunur.

Ülkenin tarihini incelemek gerekirse Müslümanlar açısından oldukça önemli dini ve kültürel bir çerçeveye sahiptir. Bosna-Hersek 15. Yüzyılın ortalarından 19. Yüzyılın sonlarına kadar Osmanlı hakimiyetinde kalmıştır. Osmanlı'nın hakimiyeti ile bölge yeniden canlılık kazanmış ve İslam dini ile şerefelenmiştir. 1878'de Berlin Kongresi ile Bosna-Hersek, Avusturya-Macaristan himayesine verilmiştir. 29 Temmuz'da başlayan işgal Müslüman halkın direnişine rağmen 20 Ekim 1878'de ülkenin Avusturya-Macaristan

toprağı ilan edilmesiyle son bulmuştur. Zaman içerisinde Osmanlı İmparatorluğu'nun kurduğu İslami idari ve kültürel kurum ve kuruluşlar kaldırılarak modern idari sistem uygulanmaya başlanmıştır. 2. Dünya Savaşı sonrasında Bosna-Hersek, Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyetini oluşturan federe cumhuriyetlerden biri olmuştur. Yugoslavya'nın dağılmasının ardından 1992'de Bosna-Hersek bağımsızlığını ilan etmiştir. Bağımsızlık ilanından sonra yeni kurulan devleti kabul etmeyen Sırlar Büyük Sırbistan hayali ile Müslüman Boşnak halkı büyük bir katliama sürüklemiştir. Bu dönemde Yugoslavya zamanından itibaren Müslümanların hakları için mücadele eden ve dönemin cumhurbaşkanı olan Aliya İzzetbegoviç halkı için direnişçi tutumundan vazgeçmemiş ve halkına önderlik etmiştir.

Savaş dönemi zihinlere kazınan bir çok hadiseyi ardında bırakmıştır. Savaşın en elem sahnelerinden biri olan Srebrenitsa katliamı Birleşmiş Milletler'in kontrolünde güvenli bölge ilan edilen bir kentte ve tüm dünya kamuoyunun gözleri önünde gerçekleşmiştir. 13-18 Temmuz 1995 tarihleri arasında 5 gün gibi kısa bir sürede 8372 Müslüman katledilmiş ve bunun gibi soykırıma yönelik birçok toplu katliamlar yapılmış ve halkın bir kesimi de göçe mecbur bırakılmıştır. Avrupa'nın ortasında yaşanan böylesi bir facia tüm insanlığın gözü önünde yaşanan bir olay olarak hafızalara kazınmıştır.

Savaş döneminin gerçeklerinden biride verilen kavganın yalnız toprak kavgası değil, İslam'a karşı bir düşmanlık olduğudur. Osmanlı'nın bölgeden çekilmesinden itibaren Boşnak Müslümanlara karşı bir düşmanlık eğilimi varolagelmıştır. Günümüzde de Bosna Hersek Avrupa'nın ortasında İslam Sancağını taşıyor olmasıyla çok değerli bir misyona ev sahipliği yapmaktadır. Bu yönüyle her Müslüman'ın bu coğrafya hakkında bilgi sahibi olması ve sahip çıkması gerekmektedir. Aliya İzzetbegoviç için de başlıca söylemlerden biri olan İslam birliğinin sağlanmasında Bosna Hersek'in rolü oldukça güçlü olacaktır.

Günümüzde Bosna Hersek 2 entiteye ayrılmış durumda yö-

netilmektedir. Savaşın sona erdirilmesi için yapılan Dayton Anlaşması ile devlet sistemi ve anayasa da oluşturulmuştur. Devlet Bosna Hersek Federasyonu (FBiH) ve Sırp Cumhuriyeti (RS) şeklinde ikili bir yönetime ayrılmıştır. Bu yönetim biçimi sık sık karışıklığa neden olan ve birliğin sağlanamadığı bir sisteme sebep olmuştur. Ayrıca bu sistemin oluşturulmasına neden olan Dayton Anlaşması Boşnaklar için tam anlamıyla adaleti sağlamayan bir anlaşma olmasına rağmen yapılan dehşet verici zulümlerin sona ermesi için bir gereklilik taşımaktaydı.

Bosna Hersek aynı zamanda doğal güzellikleri ve tarihi eserleri ile oldukça kıymetli bir bölgedir. Başkent olan Sarajevo da Miljacka Nehri ve bu nehir üzerinde Keçi Köprüsü, Latin Köprüsü ve Drvenja Köprüsü bulunur. Sarajevo Gazi Hüsrev Bey Camii etrafında konumlandırılmış Baş Çarşısı ile Osmanlı mimarisinin sürdürüldüğü bir şehirdir. Baş Çarşının girişinde 1700'lü yıllarda Vali Hacı Mehmet Paşa tarafından yaptırılan Sebül bulunur. Bu sebül tarihi oluşu ve ahşap dokusuyla oldukça özel bir eserdir. Aynı zamanda başçarşı içinde bulunan Morica Han 1551 yılında kervansaray olarak yaptırılmıştır daha sonra hasar görmüş fakat tekrar inşa edilmiştir. Tarihi dokusunu koruyan bir ortam sağlaması ile güzelliğini muhafaza etmektedir. Baş Çarşıya varmadan Miljacka Nehri kenarında bulunan Vijecnica Kütüphanesi Avusturya-Macaristan İmparatorluğu döneminde belediye binası olarak yapılmış ve savaş dönemi zarar görmesinin

ardından restore edilmiş ve kütüphane olarak kullanılmaktadır. Ülkenin en eski binalarından olmasıyla birlikte tarihi mimarisini korumasıyla da oldukça ilgi görmektedir. Sarajevo da bulunan bir diğer tarihi cami de Hünkar Camisidir. 1457 yılında Fatih Sultan Mehmet'e hediye olarak yapılan bu cami Bosna'nın fethinden sonra yapılmış ilk cami olmasıyla da ayrı bir öneme sahiptir.

Ülkenin en güzel doğal güzelliklerini içinde bulunduran Vrele Bosne parkı, Igman Dağları'nın eteklerinde yer almakta ve ülkenin ismini aldığı Bosna Nehri akmaktadır. Avrupa'nın en büyük şelalelerinden biri olan Skakavac Şelalesi de Bosna Hersek'te bulunmaktadır. Nahorevo köyünde bulunan şelaleler oldukça eşsiz bir güzelliğe sahiptir. Birçok nehir ve ırmağın bulunduğu Bosna Hersek'in en güzel nehirlerinden biri de Neretva Nehridir. 225 km uzunluğunda olan nehrin üzerinde Osmanlı döneminden kalan en önemli eserlerden biri olan Mostar Köprüsü bulunur. 1566 yılında yapılan bu köprü savaşın en şiddetli dönemlerinden birinde yıkılmış ve Boşnak halkı için oldukça elem

verici bir hadise olmuştur. 2004 yılında aslına uygun olarak yeniden inşa edilen köprü ülkenin sembolik eserlerinden biridir.

Bosna Hersek'te rastgele sokaklarda dolaşırken dahi savaşın izlerine rastlanılabilmektedir. Bununla birlikte bu katliamın unutulmaması için savaşın önemli noktaları ziyaret edilebilmekte ve savaş fotoğrafları, videoları ve belgelerle gözler önüne seren birçok müze bulunmaktadır. Bu mekanlardan en önemlisi savaşın seyrini değiştiren Umut Tünelidir. Savaş yıllarında ilaç, erzak, cephane ve iletişim gibi ihtiyaçlarının karşılanmasını sağlamıştır. Tünel 960 metre uzunluğunda ve 1,5 metre genişliğinde oldukça dar bir tüneldir. Tünelin yapılması için Kolar ailesi evini hibe etmiştir ve bugün de bu ev müze haline getirilmiştir. Savaşı özellikle çocuklar üzerindeki etkisiyle gözler önüne seren Jasminko Halilovic tarafından yaptırılan War Childhood müzesi de oldukça önemlidir. Savaşın izlerini ortaya çıkaran bir diğer önemli müze ise Gallery 11\07\95'tir. Bu müze Srebrenitsa katliamı anısına yapılmış ve oldukça önemli belgelere ev sahipliği yapmaktadır.

BOSNA-HERSEK: ACININ VE HAYATIN BİNBİR RENGİ

MÜBERRA SUSTAN

Aliya İzzet Begoviç=
08.08.1925 – 19.10.2003

Bosna-Hersek 29 Şubat - 1 Mart 1992'de Yugoslavya'dan ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiş ve her yıl 1 Mart bağımsızlık günü olarak kutlanmaya başlanmıştır. Yugoslavya Sırpların kontrolündedir ve Boşnaklar bağımsızlıklarını ilan etmelerinin ardından ilk olarak Bosnalıların Ravno köyüne saldırır ve Bosna'da savaş başlamış olur. Boşnaklar Aliya İzzet Begoviç' in önderliğinde Sırplarla ve Hırvatlarla karşı karşıya gelir ve ülkesini korumak için canı pahasına savaşır.

Aliya 14 yıl hapse mahkum edildiği halde cezaevinde kaçak olarak makaleler yazmaktan ve yazdıklarını halka duyurmaktan vazgeçmez. Sesini duyurmakla kalma- yıp bu iman ve inancı hayata hakim kılmak için sürekli hareket halinde olmuştur. Cezaevinde kaldığı halde halktan elini ayağını kesme-

miş, nihayetinde mensubu kusundan uyandırmış ve bu olduğu toplumu derin uy- toplumu da tarihiyle, kültü-

rüyle, inancıyla buluşturma-
yı Allah ona nasip etmiştir.

Çünkü inandığı bir davası
vardı, İslam'ı yayma davası.

Aliya' ya göre 3 Dünya gö-
rüşü vardır,

1=] İdealist; Hayatımı nasıl
sürdürebilirim

2=] Materyalist; Hayatımı
nerede sürdürebilirim

3=] İslam; Dünya görüşü

Bu sorular Ütopya ve Drama
arasındaki çatışmanın özü-
nü oluşturur. Ütopya bireyi,
Drama ise Ahlak' ı tanımaz,
aslında bu ikilem bütün in-
sanlık tarihine damga vur-
muştur. Fakat bu iki eğilim

ancak İslam' da uzlaşma
bulabilir. İslam bu iki kutup
arasında insan fıtratının
dengi olan bir yol bulmuş-
tur. Aliya' ya göre üçüncü
bir yol İslam'dır, insanoğlunu
her yönden tatmin eden bir
yaşam biçimidir. Aslında ne-
reye dönssek İslam'a doğru
açılan bir kapı olduğunu fark
edebiliriz. İslam özgürlüktür
ve bunu her zaman savuna-
cağız.

Tıpkı HZ. Yusuf gibi zindan-
larda ömrünün en güzel
günlerini geçirdiği halde hiç-
bir zaman düşünmekten ve
yazmaktan, yazdıklarını da
aktarıp mücadele etmek-
ten vazgeçmemiş, azmini ve
ruhunu hep diri tuttuğu için

Allah da onu Ülkenin lideri
olma ile şerefletirmiştir.

Aliya destanlaşmış

2 / 4

bir şahsiyettir. Yasaklar,
aşağılamalar, engellemeler,
zindanlar, işkenceler onun
imanını, azmini ve gayretini
bilemiş ve yüceltmıştır. İma-
nın sesini tüm Avrupa' ya ve
Dünya' ya güçlü bir şekilde
duyurmuştur. Unutulmama-
lıdır ki imanın sesini duyur-
mak için kendini bu zorlu
yola adanmış her şahsiyet
kutlu bir direnişin öncülerin-
dirler.

SDA 1990 Kongresi Aliya'
nın ilk kongresi olarak bili-

nir. Salonda ülkenin bayrağı, parti bayrağı ve parti liderinin resmi vardı. Aliya salonda kendi resmini görüp konuşma sırası ona gelince "Selamun Aleyküm yoldaşlarım, bu söyleyeceğimi abartılı ve mütevazi olarak almayın. Salona girdiğimde ülkenin, partinin bayrağını gördüm sevindim ama benim portremde var. Benim portremi indirirseniz seviyorum." Demiştir. İşte böyle mütevazi bir liderdir.

Aliya, İslam Deklarasyonu eseriyle tüm Müslümanlara yol gösterebilmeyi onlara yeniden düşünmeyi, akıllı hareket etmeyi, gerçek öz kimliğini unutmamalarını ve dünya ile ahiret hayatını bir bütünüyle kabul edip yaşama tatbik edilebilirliğini ortaya koymuştur. Aliya halkını her zaman doğru yola iletmek için çabalamıştır. Yazdığı eserlerle gencinden yaşlısına bütün ümmetin ufkunu açmış ve öz kimliğimizi unutmadan yaşamamız için önder olmuştur. Aliya ya göre yeniden diriliş ancak İslam'ın temeline kararlı bir geri dönüş ile mümkün olabilir. Allah'ın sunduğu temel insanı kısıtlayan tarzda değildir, aksine inanç ve düşünce özgürlüğü vermiştir.

Aliya'nın başarısının bir sebebi de şudur; "Kim Allah'tan korkar ise, Allah bütün kötülükleri ondan korur ve kim

Allah'tan korkmaz ise Allah kötülükleri onun başından eksik etmez."

Düsturunu hayatına yansıtmıştır. Aliya Allah ile arasındaki irtibatı kuvvetlendirdi ve hayatını Allah'ın dinini yaymaya adanmış.

Aliya'nın ve Bosna-Hersek halkının özgün toprağı ve bayrağına olan mücadelesi gıpta edilmektedir. Aliya Bosna halkına her zaman şu mesajı vermiştir; "Diz çöküp de yaşamaktansa, savaşarak ayakta ölmeyi tercih ederiz. Bu Aliya'nın şiarıdır ve hayatı boyunca özgürlük mücadelesi vermiştir. Aliya verdiği son röportajından birinde hastanede yatarken Bosna-Hersek televizyonu canlı bağlanmış ve şöyle demiştir "Bana yeniden yaşama fırsatı verilse reddederdim ama yeniden doğma zorunluluğunda kalsam tekrar aynı hayatı seçerdim."

4-5 Aralık 1994'te Macaristan'ın başkenti Budapeşte'de düzenlenen Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı zirvesinde en mağdur Ülke başkanı olmasına rağmen 52 Ülkenin Devlet veya Hükümet Başkanlarının olduğu Uluslararası toplantıda inancını gereği kadeh kaldırmayan tek liderdir. Her daim Allah'ı hatırlı olarak çıkarmayan, bağlı olduğu inancın kudretini gören ve bu inancı ne olursa

olsun Ülke olarak en mağdur durumda olsa dahi taviz vermeyen bir liderdir.

Tabi ki bu sorumluluğu ve ağır vazifesi, peşi sıra zorluklar da getirmekteydi. Tarihin süreci şöyle başlamaktadır:

3 / 4

Bosna halkı bağımsızlığını ilan etmelerinin ardından 1991-1995 yılları arasında Ratko Mladić önderliğinde Srebrenitsa kentinde acımasızca katliamlar yapmıştır.

NATO Bosna Hersek'in Neum nehri üzerindeki kıyıya savaş başlamadan önce ambargo uygulamış ve uyguladığı ambargo Sırp'ların işine gelmişti çünkü bu nedenle Neum şehrinin kapıları Bosna'ya kapanmış olacaktır. Bu ambargo 2. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'nın ilk askeri ambargosu olarak bilinir.

Ambargonun amacı ise Bosna'ya silah girişini engellemektir. Bosna da soykırım yapılırken başta Birleşmiş Milletler, Avrupa ve bütün emperyalistler ve işbirlikçileri istedikleri sayı kadar mazlum Bosnalılar katledilirken soykırıma seyirci kaldılar. Bu ülkeler ne tarafta olursa biz onun karşı tarafında durmalıyız. Onlar hiçbir zaman dost değiller olmayacak.

caklar da. Dost olmadıklarını gösteren bir örnek de İngiltere bakanı Bosna-Hersek'e yardımda bulunmak isteyen ülkelere her türlü oyun oynanarak engel olmaya çalışmasıdır. Başka bir Devlet bazında yapılan yardımlar da Bosna-Hersek'e ulaştırılmayıp Kızılhaç teşkilatına teslim ediyor ve Kızılhaç'ta yardımları Sırlara, Hırvatlara teslim ediyordu. Bosna savaşında Tek Devlet olarak yardım eden İran İslam Cumhuriyetidir. Zulüm olan her yerde bütün İslam Ülkeleri bileşse Emperyalist sistem ortadan kalkar. Bir İran Devletinin tek İslam devleti olarak yardım etmesine rağmen neler yapabileceğini Bosna savaşında görebiliriz.

Bosna-Hersek'te 3 halk yaşamakta; Müslümanlar, Sırlar, Hırvatlar. Peki Boşnak kime deniyor? 1992-1995 yılları arasında yaşananlardan sonra Boşnak isminin anlamı çok değişti.

Boşnak; "Kültürünü, dinini, kimliğini sömürmeye çalışan güçlere karşı canı pahasına direnen millet" diye tanımlanır. Türkiye'den Bosna'ya destek olmak için gelen savaşçılar da Boşnaktır. Bosna ismini duyduğu an, kalbinin bir köşesinde küçük bir sızı hisseden başka milletlerin insanları da yüzyıl önce Çanakkale' de ve Yemen' de korumaya çalıştıkları şey neyse Saraybosna' da ayakta tutmaya çalıştıkları şey oydu.

1 Mart 1992' de gerçekleşen referandum sonrasında bağımsızlığını ilan eden Bosna-Hersek' te dünyanın gözü önünde insanlık tarihinin en utanç verici soykırımları ve tecavüzleri yaşandı. Bosna'nın Kuzey Doğusunda Kluç şehrinin Bljani köyünde aralarında 3 aylık bebeğin de bulunduğu 258 kişi soykırıma uğramıştır. İlk soykırımlara gözdağı vermek için yakmışlardır. Onlara göre soykırımın iki yüzü vardır. Birincisi; Soykırımı uygulamak. İkincisi; Soykırım yapıldığını unutturmak.

Saraybosna kuşatması 1425 gün sürmüştür. Ama başlarına ne gelirse gelsin, kendilerine en ağır silahlarla saldıran düşmanlarına karşı iman gücüyle direndiler ve tüm Dünya'ya teslim olmayacaklarını haykırdılar. Onlar kalktı, dirildi ve imanlarıyla yüceldi. İçlerindeki benliği tek tek eriterek birlik oldular. Srebrenitsa katliamının üzerinde 27 geçmesine rağmen bu katliam Avrupa'da ikinci dünya savaşının ardından yaşanan en büyük toplu insan kıyımı olarak bilinir.

Boşnakların acımasızca öldürülmesinin ardından, Cesetleri gizlice toprağa

gömülen Müslümanların kabirlerinin üzerinde Artemis adında bir çiçek günden güne yeşermeye başlar. Artemis çiçekler

4 / 4

bölgede Mavi kelebeklerin aratmasına sebebiyet verir. Herkesin dikkatini çeken bu olayın araştırılması sonucunda toplu mezarların bu bölgede olduğu anlaşılır.

Bosna-Hersek savaşına baktığımız zaman ise sadece vatanın kurtulmasıyla ilgili bir savaş değil. Bu savaş gelecek neslin farklılıklarını bir zenginlik olarak görüp bir arada yaşama

umudunun korunması ile ilgili bir savaştır. Bu yüzden son derece kutlu bir direniştir.

En büyük ibadet hakkı müdafaa edip batılın karşısında durmaktır. Buda Hakkı hak bilip yaşamak ve batılı batıl bilip karşı durmakla mümkün olur.

Selam Olsun bu bilince Sahip Olanlara...

Vesselam

Müberra Sustan

Kaynak: İsmail Gacal

GÜZEL USTA

ZEYNEP KIZILÇINAR

1906 yılında Mısır'ın Mahmu-diye ilçesinde doğar Hasan el-Benna.O doğduğunda Osmanlı Devletiyle beraber İslam dünyası da parçalanıp dağılmak üzereydi.Hasan el-Benna zeki bir çocuktur.Kur'an hafızı oldu. Öte yandan medrese eğitimini sürdürmeye devam ediyordu ve bir yandan da baba mesleği olan saatçiliği de öğreniyor, sosyal hayatı tanımaya başlıyordu.

Osmanlı Devleti 1922'de fiilen dağıldığında Benna 16 yaşındaydı. Bu dönemde Mısır'da, İngilizlerin güdümünde 1.Fuad'ın başa geçirildiği bir krallık dönemi başlamıştı. Fuad'dan sonra oğlu Faruk 1936'da çocuk yaşta tahta oturacaktı ve bu krallık dönemi 1952'deki askeri darbeye kadar sürecekti.Yani Hasan el-Benna'nın çocukluk ve

gençlik yıllarının tamamı, İslam dünyasının dramatik çöküşünü izleyerek, Mısır'ın da siyasal ve kültürel işgalini görerek geçmişti.

Hasan el-Benna yaşının küçüklüğüne rağmen Müslümanlar'ın dertlerine dertleniyordu.Öyle ki medrese yıllarında 'Kötülüğe Karşı Mücadele' adında bir teşkilat kurarak önemli şahsiyetlere

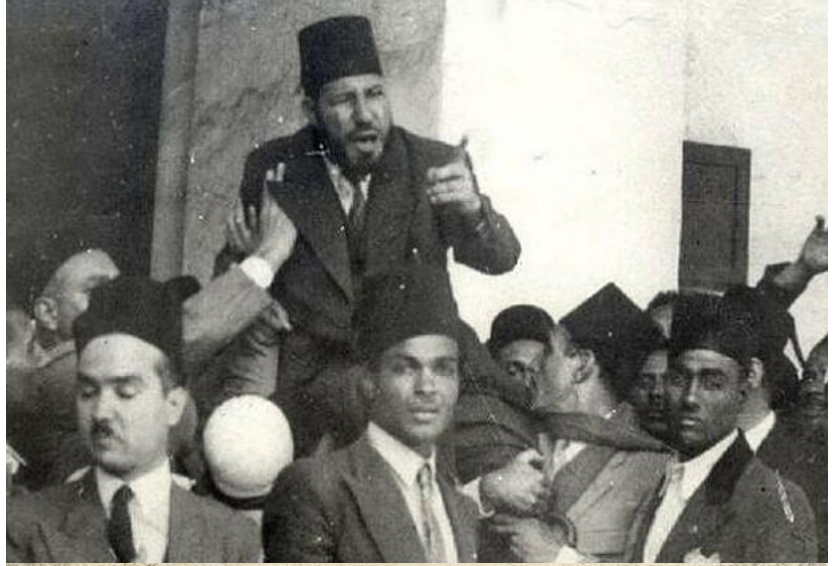
mektuplar gönderip,onlara nasihat etmeye ve toplumdaki kötülüklerin düzeltilmesine dikkatleri çekmeye başlamıştı. Benna nafile ibadetlerine devam ederdi, özellikle de gece namazlarını ve pazartesi perşembe oruçlarını hiç aksatmazdı. Liseden mezun olduğunda Mısır'daki talebelerin içerisinde beşinci sıradaydı.Üniversiteyi

Daru'l-Ulum'da okudu ve birincilikle tamamladı. Benna üniversiteyi bitirince, İsmailiye'deki okullardan birine öğretmen olarak tayin edildi. O zamanda ülkenin her yerinde İngiliz sömürsü hakimdi ve okullarda Avrupa usulü eğitim yapılıyordu. Halkın çoğu ise bir İngiliz şirketi olan süveyş'te işçi olarak çalışıyordu. Mısır halkı adeta İngilizlerin

kölesi olmuştu. İmam Benna o dönemleri anlatırken şöyle di-yordu; "Allah bilir, nice geceleri ümmetin dertlerine çareler aramak için geçirdik.Ve ümmetin hallerini tahlil etmek, dertlerini ortadan kaldırmak için ne kadar düşündük. Bu hallerin tesiriyle bazen ağlama durumuna geldik." Kısa bir süre sonra Hasan el-Benna altı arkadaşıyla birlikte İslami çalışmaların çekirdeğini oluşturmak için anlaşır. Benna "Biz Müslüman Kardeşlerimiz" dedi ve cemiyetin adı "İhvan-ı Müslimin" oldu. İmam Benna,-davetine ilk olarak İsmailiye'de başladı. O kahvehanelerde zamanlarını boşa geçiren insanlardan İslam davası için mümtaz şahıslar yetiştirdi. İsmailiye'deki çalışmaları genişleyince Mısır'ın başkenti olan Kahire'ye taşındı ve İhvan-ı Müslimin'in merkezini orada kurdu. Bütün gayretini İslam'a davet ve onu tanıtmaya yolunda harcadı. Köy köy şehir şehir gezdi.Gittiği her yere bir şube açıyordu. Öyle ki, kısa bir sürede İhvan hareketi Mısır'ın pek çok bölgesine yayılmıştı. Her tarafta ona katılanlar oluyordu. Bu durumu fark eden hükümet, İhvan'ın yayılmasından korkar ve İmamı kontrol etmeye başlar. İmamı gizli istihbarattan birçok kişi takip etmeye başlamıştı. O nereye giderse onlar da peşinden ayrılmıyorlardı. Derken, 1947'de İmam bazı mücahitlerini Filistin'e gönderdi. Bu arada da Kral Faruk bu büyük gelişmelerden dolayı meseleyi İngilizlerle görüşmeye başladı. Özellikle de Kral Faruk'un Mısır ordusuna dağıttığı silahların bo-

zuk olduğunun anlaşılmasından ve bazı Arapların ihanetlerinin açığa çıkmasından sonra Kral Faruk için mesele iyice tehlikeli bir boyut almıştı. Filistin'de cihad eden İhvan-ı Müslimin'in mücahitlerinin Mısır'a geri dönmelerinden korkan Faruk, Müslüman kardeşleri tutuklayıp hapisanelere dolduruyordu. Öyle ki dışarıda sadece İmam Benna kalmıştı. Kral Faruk'un amacı İmam'ı öldürmektir. Bu esnada, Mahmud Abdülmecid gizli istihbarattan beş kişiyi İmam Benna'yı öldürmeleri için gönderdi. Kahire meydanında Müslüman Gençler Teşkilatı'nın önünde 12 Şubat 1949 tarihinde İmam Hasan el-Benna kurşunlandı. Tedavi için hastaneye kaldırıldı. Bu arada da, İmam'a hastanede müdahale edilmesinin ve kan kaybından ölmesinin sağlanması. Evet ömrünün sonuna kadar tebliğ için çalışan İmam, ruhunu tertemiz olarak Allah'a teslim etmişti ve şehadet mertebesine ulaşmıştı. Cenazesini bir yaşlı babayla birlikte dört kadın kabre götürmüştü. Bölgede elektrikler kesilmiş ve bu dört kadın dehşet verici bir ortamda tanklar arasında İmam Benna'yı defnetmişlerdi. Ve, Müslümanlar İmam'ın cesedini çıkarıp da gösteri yapmasınlar diye de mezarının başında askerlere nöbet tutturuluyordu. İmam şehit olduğunda arkasında hiçbir şey bırakmamıştı. Öyle ki çocuklarının ev kirasını bile verecek durumları yoktu...Rabbim bizlere de bu üstadın yolundan gidebilmeyi ve onun gibi şehadet mertebesine ulaşabilmeyi nasip etsin.

MUSAB BİN UMEYR

AYŞE CÖMERT

Hayatıma yön veren Musab Bin Umeyr'i sizler için kaleme almak istedim.

Musab, cahiliye devrinde kureyşin anakolunda lüksün ve zevkin doruğunu yaşayan bir ailenin çocuğu. Annesi Hannas binti Malik.

Annesi Musab'a "Yaşadığın müddetçe dünya nimetlerinden yararlan, bizim çizdiğimiz yoldan sakın ayrılmama" diyordu.

Ama Musab'ın içinde her an patlamaya hazır bir yanardağ vardı. Efendimiz'e peygamberlik geldi, Mekke sokaklarında yayılıyor ve halkası her geçen gün daha fazla büyüyordu.

Efendimiz Erkam'ın evinde kalmaya başlamıştı, Mekke'nin kalbi orada atıyordu.

Ve Musab...

Musab'da o evdeydi. Musab herşeyini bırakarak o eve gitmişti. Doğruluk, kardeşlik ve güzellikten yana gerçekleri Efendimiz'den dinlemek için. Efendimiz'den kendisine İslam'ı öğretmesini istedi. Ve öğrendikçe benliğine kavuşuyordu Mu-

sab.

Ve sonunda Müslüman oldu...

Her gün Erkam'ın evine gidiyor, ve bu değişimini ailesinden saklıyordu. Bir gün evde namaz kılarken yakaladılar Musab'ı.

Annesinin dünyası başına yıkılmıştı. Çünkü bildiği bir şey vardı, Muhammed'in yanına gidenler herşeyini geride bırakarak gidiyordu. Musab'da geride bırakacaktı herşeyini.

Musab'ın kalbi her geçen gün yepyeni güzel duygularla kaplanıyor ve cahiliye kalıntılarını geride bırakıyordu.

Annesi Musab'ı bu dinden vazgeçirmeye çalışıyordu. Musab annesine, Müslüman olmasının onun için bir gurur olduğunu söyledi. Ailesi, yıldırarak bir şey bulamayınca, terk etti Musab'ı.

Mekkeli Müşrikler Müslümlara karşı zulmü her geçen gün daha da arttırıyordu.

Efendimiz Musab'ı Medine'ye göndermek istiyordu. Bu Musab için ilk hicret olacaktı.

Musab, Medine de dini yaymak

için her önüne gelene sesleniyor, Allah'ın dinini her türlü olumsuzluğa rağmen anlatmaya devam ediyordu. Bir yıl çalıştı Musab Medine'de.

Ve artan müslüman sayısını Efendimiz'e bildirmek için Mekke'ye geri döndü Musab. Ve bu esnada Medine'de Müslüman olmayan sadece 3 aile kalmıştı. Sorumluluğunun hakkını vermişti Musab.

Müslümanlar barış ve güven içindeydi. Ama kalan müşrikler rahat durmuyordu.

Ve Bedir...

İnananlarla inanmayanlar arasındaki ilk savaş...

Sancak Musab'a verildi. Musab hem sancağı taşıyor hem Efendimiz'i koruyordu. Musab sağ kolunu kaybedince sancağı sol kolunda taşımaya devam etti.

Savaş esnasında bir anda Muhammed öldü sesleri yükseldi.

Ölen kişi Efendimiz'e çok benzeyen Musab Bin Umeyr'di...

Musab dünya malının her türlü-sünü terk ederek, tercihini yaptığı inancın uğrunda Rabbi'nin müjdesine ulaşmıştı...

Rabbim hepimize, Musab'ın teslimiyetinden nasip etsin...

~Vesselam

CİN ARALIĞI

ASLI UÇAR

Dünya'daki en dar sokak olarak kabul edilen "Cin Aralığı"nı daha önce duymuş muydunuz? Dünya'da dediğime bakmayın, burası bize çokta uzak değil. Çünkü kendisi ülkemizde bulunuyor. Nerede peki diyecek olursanız, Bursa'nın Cumalıkızık Köyüne gittiğinizde onu kolayca bulabilirsiniz. Dünya'nın bu en dar sokağının nerede olduğunu öğrendik, gelin şimdi de birlikte hikayesini öğrenelim.

Eskilerden gelen bazı rivayetlere göre, Kurtuluş Savaşı yıllarında Cumalıkızık köyünü basan Yunan askerleri tüm köylüleri bir camiye toplayarak mabedi yakmaya karar verirler. Ama korkmayın köylüler bir şekilde Yunan askerlerin elinden kurtulup camiden kaçarlar. Kaçarken girmiş oldukları bir sokakta, iki evin bittiği noktada dar bir aralık vardır. Ve bir insanın zorlukla geçebileceği bu aralığın sonu çıkmaz sokak olarak gözüktür.

Köylüler can havliyle kaçmaya çalıştıkları için bir şekilde bu dar aralıktan geçmeyi başarırlar ve Türk askerlerin mevzilendiği tepeye ulaşırlar.

Efsaneye göre Yunan askerleri köylüleri takip edip bu sokağın başına gelirler fakat gözlerine inanamazlar ve "insanların buradan kaçması imkansız. Bu olsa olsa cinlerin işidir." derler.

O zamandan bu yana da o dar sokağın ismi "Cin Aralığı" olarak bilinmeye devam eder.

BEKLİYOR ÜMMET

KEVSER ÖZTÜRK

Duyuyoruz,
Görüyoruz,
Biliyoruz,
Uzaktan geliyor bir ses,
Ağlıyor bir çocuk,
Taş atmış bir genç,
Dua halinde bir Anne,
Telaşlanmış bir Baba,
Gök şahit,
Yer şahit,
Biz şahit,
Yanıyor yürekler,
Yıkılıyor evler,
Parçalanıyor aileler,
Ve bekliyor Ümmet,
Bekliyor birliği,
Bekliyor dirliği,
Bekliyor kardeşliği,
Bir uyansa diyor,
Bir uyansa kardeşlerimiz,
Bir yükselse sesimiz,
Haykırsak hakkı,
Bitse Zulüm,
Oyun oynasa Çocuklar,
Rahat uyuşa Çocuklar...

ZAMANIN BİRİNDE MAĞARAYA SIĞINAN GENÇLER

AYŞE CÖMERT

Bu hikaye ve başarı nasıl gerçekleşti? Gelin hep birlikte bu başarıyı inceleyelim.

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا آتِنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَهَيِّئْ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

Hani, zamanın birinde o gençler mağaraya sığınmışlar ve "Rabbimizi!" demişlerdi, "Bize yüce katından bir rahmet bahşet ve bizi içine düşütüğümüz şu durumdan dolayı doğru (sonuca) ulaştıracak bir bilinçle donat!"

(Kehf Suresi 10)

Feta kelimesi burada çok önemlidir. Arapça'da 20-25 yaş grubu için kullanılır. Korkacak bir şeyi olmadan cesaretle hareket edebilen.

Genç, yiğit, mert kimse, delikanlı:

Muallim Naci

Aynı kökten türeyen Feṭānet Yaratılıştan gelen çabuk anlama yeteneği, zihin açıklığı,

anlayış, kavrayış, sür'at-i in-tikal: Fatin, anlama yeteneği çok olan, zihni açık, zeki, Ahmet Vefik Paşa

İsfehani, köle, el altında bulunan, çalışanlar olarak açıklamıştır.

- Mesela; Kehf 60-62 de Hz Musa'nın yanındaki genç (hizmetli) den bahsedilir.

- Çalışana örnek olarak Yusuf 62'de zindana atılan iki sarayda çalışan gençten bahsedilir.

- Üzerinde söz hakkına sahip olduğumuz ve yönlendirme gücümüz olan gençler için Nisa 25- Nur 33'de geçmektedir. Onları geçici hazlar için zorlamamız için uyarı yapılmaktadır.

- Köle olarak kullanılan Yusuf 36'da, Hz. Yusuf'un arzulan-dığı döneme denk gelmektedir.

-Yine zihnin en aktif olduğu döneme, Enbiya 60'da Hz İbrahim'in putları yıkma dönemi ele alınmaktadır.

إِذْ أَوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ

O genç grup mağaraya sığındıkları zaman. "Ya Rabbi bize katından bir rahmet ver." diye dua ediyorlar.

Sureyi incelerseniz gençler birkaç kez arka arkaya zikrediliyor. Özellikle "o gençler, o gençler" diye bir vurgu yapılmış. Neden genç kelimesi bu kadar vurgulanmış?

Acaba bütün yönetimlerde, bütün ülkelerde gençler toplumsal değişimin kaynağı oldukları için olabilir mi? Bir ülkede toplumsal bir reform elde edilmek isteniyorsa direk gençler üzerinden gidilir. 80'li yılları düşünün, adaletsizlik karşısında harekete geçen ilk gençlerdi.

Arapça'da genç olarak kullanılan bir kelime daha var. KENZ kelimesi. Bu kelime de hazine anlamına gelir.

Neden? Çünkü gençler o değişim için müthiş bir hazineler. Yaş ilerledikçe insan cesaretsizleşir. Kaybedecekleri daha fazladır. Yuva kurmuşuzdur, işimiz vardır, çocuklarımız vardır. Zarar görmelerinden korktuğumuz çok şey vardır artık. Ama gencin daha gözü karadır. Daha çabuk hareket eder. O yüzden değişimlerin gençlerden başlaması çok farklı.

O gençler diye onları vurgulayarak o kadar güzel bir yön çiziyor ki gençlerimize bu ayetler. Evet o gençler buna cesaret edebildi. O gençler bu imkanlarıyla alakalı adım atabildiler.

Peki o gençlerin ilk işi ne? Mağaraya girer girmez fiziksel bir koruma altına alındılar ama duygusal olarak da kendilerini korumak için ilk işleri, Bize yüce katından bir rahmet bahşet ve bizi içine düştüğümüz şu durumdan dolayı doğru (sonuca) ulaştıracak bir bilinçle donat! diyerek duaya sarılıyorlar.

Şunu öğreniyoruz; bir problemle karşılaştığımızda

1. Fiziksel bir sığınma aramızda hiçbir beis yok. Bu şekilde fiziksel bir sığınmaya gidebiliriz.
2. Manevi sığınmalarla da

korunmamız gerekiyor.

Hasta olduğumuzda doktora gideriz, doktor bizim fiziksel bir sığınmamız. Ama inanıyoruz ki şifayı veren Allah'tır.

Bir hocanın dizinin dibine ilim öğrenmeye gidiyoruz. Bilgi hocadandır ama o bilgiyi ih-sana dönüştürme, hikmete dönüştürme, muvaffakiyet kesinlikle Allah'tandır. Bu iki faktöre de ihtiyacım var. Bir yandan fiziksel bir sığınmaya da ihtiyacım var. Şunu diyemeyiz; tamam ben Allah'a sığındım, ortada duruyorum gelin beni vurun. Diğer yandan fiziksel sığınmayla beraber duygusal sığınmayı da dua ile kendimize hatırlat-

mamız gerekiyor.

Bir yandan şunu da gözlemliyoruz; Ashabı Kehf zalim kralla karşılaşınca ilk işleri ondan kaçmak ve bir mağaraya sığınmak oldu. Eğer bir problemimiz varsa onun içinden çıkmak için yollar bulmaya çalışmalıyız.

Hareket şart. Peşinden koşmalıyız, gayret etmeliyiz ve bu konuda iddialı da olmaktan korkmamalıyız. Bir de kararlı...

Şeyh Şamil'in çok güzel bir sözü var; "Sana geniş ufuklara açıl demiyorum ama açıldıysan dönüp bir daha arkana bakma!"

Ama bunu yapınca da duaya sığınıp işlerimizde muvaffakiyet de istemeliyiz.

O gençler ne yaptılar? Mağaraya girdiler ve hemen duaya sarıldılar.

Peki dua ne kazandıracak onlara?

Dua kesinlikle motivasyon kazandıracak.

Dua ne kazandırıyor bize? İlk önce isteğimizi tekrar ediyoruz, söylüyoruz, dillendiriyoruz. Dilimizle söyledikçe kulağımız tekrar bir duyma gerçekleştiriyor. Ve duyduğça hedefimizi netleştiriyoruz. Duygularımızı ve düşüncülerimizi ettiğimiz dua ile tekrar-

dan düzenliyoruz.

Kuran'ı Kerim'e baktığınızda dualar genellikle olumludurlar. Ve iddialı dualardır.

Mesela Süleyman (as)'ın duası çok iddialı bir duadır. "Beni öyle zengin et ki benden sonra hiç kimseye böyle bir zenginlik verme" veya Furkan suresi 74. Ayet-i kerime geçeren "bizi muttakilere imam kıl duası" çok iddialı bir duadır. Bizi muttakilerden eyle demiyor onlara imam kıl diyor. Bunun gibi hep iddialı dualar vardır Kur'an'da.

Bir de dua da asla inşallah denmez. Vereceğinden emin olarak dua edilir. Çünkü dua ederken kendimi hedefe kilitleyip duygularımı ve düşüncelerimi dua ile beraber, o söylemlerle beraber yenilemiş oluyorum. Allahu Teala dua esnasında net cümleler istiyor bizden. Çünkü bu net cümleler düşüncelerimizi netleştirecekler. Ve daha net hedefler haline dönüşeceklerdir.

Kehf 14. Ayet

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ مِنْ دُونِهَا لَقَدْ قُلْنَا إِذًا شَطَطًا

Ve kalplerini pekiştirdik. O vakit ayağa kalkıp dediler ki: «Bizim Rabbimiz göklerin

ve yerin Rabbidir; kesinlikle O'ndan başka hiçbir tanrıya tapmayız, yoksa gerçekten saçma sapan konuşmuş oluruz.

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا

Kalkıyor oldukları vakitte biz onların kalplerini güçlendirdik, sağladık.

Kralın karşısında ayağa kalkıyorlar. Ona söyleyecekleri var. Ne söyleyecekler?

فَقَالُوا رَبُّنَا رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنْ نَدْعُوَ مِنْ دُونِهَا لَقَدْ قُلْنَا إِذًا شَطَطًا

Bizim Rabbimiz yerlerin ve göklerin Rabbi. Ondan başka hiçbir tanrıya tapmayız. Yoksa sapıtmışlardan oluruz diyecekler.

وَرَبَطْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ

Kalplerini güçlendirdik dediğine göre kalpleri bir güçsüzlük içerisinde demek ki. Öncesinde bir korkuları bir cesaretsizlikleri var demek ki. Kralın karşısına çıkıyorlar tabii ki korkacaklar. Bu korku çok normal. Bir hükümdar var karşılarında, öldürebilir, zindana atabilir, ailelerine, canlarına, mallarına her şeylerine zarar verebilir. Kalplerin sağladık. Ama ne zaman?

إِذْ قَامُوا

Kalktıkları zaman. Onlar kalktıkları vakitte. Bu çok ilginç

bir durum. Kalkmadan önce demedi. Öncesinde kalplerin sağlamaştırması yok. Kalktıkları vakit yani eyleme geçer geçmez arkasından manevi bir kuvvet geliyor. Allah onların kalplerini sakinleştiriyor, güçlendiriyor.

رَبَطٌ bağlamak, sağlamaştırmak demek.

Onlar bir davranış gerçekleştirdiler إِذْ قَامُوا dimdik kalktılar. Eylemsel bir harekete geçtiler. Davranış gerçekleştirdiler ve bunun karşılığında kalpleri sağlamaştırıldı. Allah'ın rahmeti önce içinde başlar sonra dışarıda gözlemlenir. Koruma önce içeride oldu. Duygusal olarak korunacaklarını hissettiler. Sonra

fiziksel olarak da korundular. Mağarada korunmadan önce kalplerindeki korumayı hissettiler. Onlar "ayağa kalktıkları vakit" kalpleri sağlamaştırıldı.

Sebeup ve etki teoremi var burada. Onlar ayağa kalktı ve biz onlara yöneldik. رَبَطٌ ya cesaret diyebiliriz, hedefe kilitlenme diyebiliriz, motivasyon diyebiliriz.

Ne zaman gerçekleşti bu? Onlar harekete geçince. Yani eylem önce geldi. Eylemden sonra bu güçlenme geldi. Biz güçlenelim, cesaretlenelim, iyice kalplerimiz sağlamaştırılsın ondan sonra eyleme geçelim demediler. Bunu yapsalardı çok beklerlerdi. Eyleme geçmeleri onları

güçlendirdi.

Bir işi yapmak için, içimizden gelmesini beklersek sonsuza kadar beklememiz gerekebilir. Çünkü işin içine girene kadar kendimizi motive hissedemeyiz. O yüzden burada kendimize sorduğumuz soru 'yapmak istiyorum mu?' sorusu olmamalıdır. Çünkü istek, arzu duygudur. Bu yanlış soru. Kendimize ne sormamız gerekiyor? Bunu yapmanın önemi ne? Bunu yapmanın değeri ne? En doğru soru bu olacak. Bu önemi ve değeri artık biliyor olduktan sonra bilişle beraber eyleme geçebiliriz ve duygu arkasından gelecektir.

Çok da büyük eylemler yapmanıza gerek yok. Onlar ne yaptılar? Kalkıverdiler. Küçük eylem. Silah hazırladılar, eski bilgilerini kontrol etmediler. Kalmak, harekete geçmek. Böyle yaptıkları vakit Allah yardımını gönderdi.

Bizlerde artık "istiyorum" safhasından "kalkıverdiler"e geçmemiz gerekiyor. Bu gençler nereye gidiyor? demek yerine onları birer hazine olarak görüp ellerinden tutmamız gerekiyor. Onlara bu süreçte sığınabilecekleri mağaralar olalım. Kalkıverebilmeleri ve dimdik durabilmeleri için.

DİNDEN FELSEFEYE¹

NİSANUR DUMAN

Kitap, altı bölümden oluşmakta olup felsefenin temellerinin nasıl meydana geldiği üzerine bir çalışmanın ürünü olmaktadır. Genel kanıya

göre felsefenin ortaya çıkışı, Yunan toplumunun geleneksel inançlarının yerini akılcı bir yaklaşıma bırakmasıyla oluşmaktadır. Conford

ise bu yaklaşımı kabul etmeyip, felsefenin ortaya çıkışını, Yunan toplumunun geleneksel inançlarının devamı niteliği olarak kabul et-

Francis Macdonald Cornford. Dinden Felsefeye. çev. Özgür Orhan (İstanbul: Albaraka), 2020.

mehtedir. Yazara göre en akılcı teorilerin arkasında dini temsiller yatmaktadır. Anaksimandros'un arkasında, Olymposlular ve Homeros; Pythagoras'ın arkasında Orpheus ve Dionysos bulunmaktadır.

Cornford, felsefenin işini, dini ve din öncesi malzemenin aydınlatılması/açığa çıkarılması olarak ifade etmektedir. Yazar, doğa filozoflarının; su, hava veya ateş derken neyi kastettiğini sormaktadır. Bu sorunun cevabı olarak da meselenin özünü Thales'in üç öğretiliyle açıklamaktadır. İlki, eşyanın doğası sudur. İkincisi, her şey canlıdır. Üçüncüsü ise her şey daimonlarla veya Tanrılar ile doludur.

Cornford'a göre kitabın hedefi; felsefenin, ila-

hiyatın doğrudan halefi olduğunu kanıtlamak olduğunu belirtmektedir. Örneğin, Elalı Parmanides'in Bir'e atfettiği

Yunan felsefe ve tarih yazımı niyet olarak ne kadar bilimsel olursa ve yazarlarının zihinsel güçleri ne olursa olsun, modern meslektaşlarından tamamen farklı bir düşünce ikliminde doğan insanların eseriydi.

kutsallığın hiçbir gerekçe sunulmadan Eleacılığın nihai öncülü olarak kabul edilmesi felsefenin kökeninde ilahiyatın olduğunun kanıtı olmak-

tadır.

Sonuç olarak, F. MacDonald Cornford, Antik Yunan'da felsefenin ortaya çıkışının kaynağını dini müktesabatla ilişkilendirmiş olup İyonya okulunun arkhe arayışını ve bununla beraber sembolleştirilmiş değerlerin, dinsel-mitsel öğelerle doğrudan bağlantılı olduğu tezini ortaya koymaktadır.

Cornford'un kitabı akışkan bir metine sahiptir. Ayrıca kitap ortaya koymuş olduğu tezi oldukça geniş kapsamlı ele almış olup uzun anlatımlarıyla konuyu genişletmeye çalışmaktadır. Cornford, Antik Yunan'a dair ortaya koymuş olduğu tespitleri ve incelemeleri oldukça dikkat çekicidir.

MİLLİYETÇİLİK

DÜZENLEYEN : MİRAC CUMHUR

Ayet: "Ey insanlar! Sizi bir erkekle bir kadından yarattık. Hem de sizi şubeler ve kabilelere ayırdık ki, birbirinizi tanıyasınız. Şüphesiz ki, Allah katında en şerefliiniz, takvaca en ileride olanınızdır." (Hucurât Suresi, 13)

Hadis: "Yâ Resûlallah! İrkçılık nedir?" diye sorulduğunda Allah Resûlü asabiyeti, "Zalim de olsa kendi kavmine arka çıkman-

dır." (Ebu Davud, Edeb, 111-112.) şeklinde tanımlamış ve asabiyet, ümmeti felâkete götürecekt davranışlar arasında sayılmıştı.

Ayet: "Sûr'a üfürüldüğü zaman (işte) o gün ne aralarında soy sop yakınlığı kalacak, ne de birbirlerini arayıp soracaklardır." (Mü'minûn, 101.)

Sizleri antiemperyalist, antikapitalist, antinasyonalist,
antisionist, antifaşist en önemlisi de antifiravunist bir
bilinçle selamlıyorum.

1934-18 Ekim ve 2019

*Kudüs Şairi Nuri Pakdil'i vefatının üçüncü yılında
rahmet ve minnetle anıyoruz.*

Ailenizi ancak
İSLAM KORUR